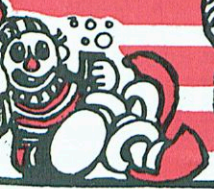
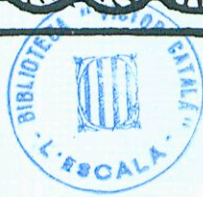

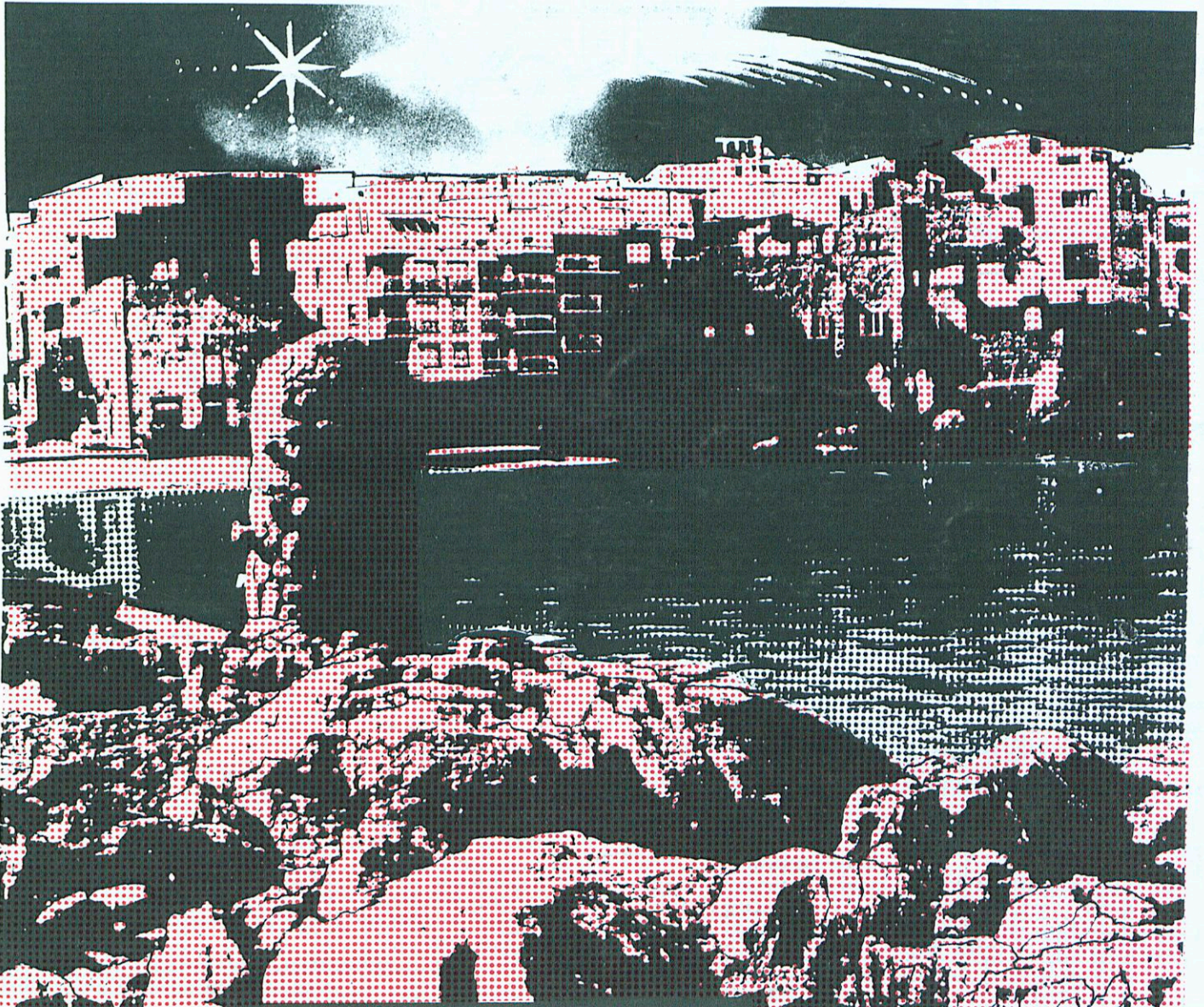
l'escala

BUTLLETÍ CULTURAL i INFORMATIU
Núm. 115

DESEMBRE 1989

L'AJUNTAMENT INFORMA

Sumari

EDITORIAL: BONES FESTES · BÚSTIA · INFORMACIÓ
FULL OBERT · VIDA ESCALENCA: El Nadal de ara fa 50 anys
HISSANT LA PLOMA: Conèixes el teu poble? · NOTICIARI
ESCALENC · ESPORT I LLEURE · DE MÉS I DE MENYS · UN XIC
DE TOT · HUMOR: A & A · FOTOGRAFIES: «Antiga de l'Escala» i
«Abans i ara», etc.

Conversa amb:
Adolfinia Llop i Badia

REDACCIÓ

Apartat de Correus, 19
17130 L'ESCALA

COORDINACIÓ: F.X. Vila Mitjà, F. Targa

CONSELL DE REDACCIÓ: F.X. Vila Mitjà, J. Piqué, D. Poch, Francesc Targa.

DIRECCIÓ ARTÍSTICA I CULTURA: F.X. Vila Mitjà, J. Boix

ESPORT I LLEURE: J. Vilabrú

NOTICIARI LOCAL: Serveis Informatius Ràdio l'Escala

VIDA ESCALENCA: R. Guanter

SUBSCRIPCIONS: D. Poch, R.M.ª Sau, M. Prats - Tel. 77 02 04

ADMINISTRACIÓ: J. Piqué - Tel. 77 19 60

IMPRESSIÓ: Gràfiques del Ter, s.a. D.L. GI/287-82

PUNTS DE VENDA:

- BALLESTA, C/ Pintor Joan Massanet, 8
- BAMBI, Avinguda Ave Mari
- LLIBRERIA ROSA, Plaça de les Escoles
- ROMAGUERA, C/ del Port, 24
- TROBADORS, Passeig del Mar, 2

EDITORIAL

BONES FESTES

informació

ART – IX MOSTRA COL·LECTIVA D'ARTISTES ESCALENCS

Benvolguts amics,

Com cada any, els organitzadors de la IX Mostra Col·lectiva d'Artistes Escalencs tenim el gust d'invitar-vos a participar-hi amb alguna de les vostres obres.

Recordem les bases: ser escalenc (de naixement, residència o lloc de treball) i major de divuit anys.

Per exigències d'espai, hem de limitar la participació en un terme mitjà de dues o tres obres (depèn de la mida) per artista.

Porteu les vostres obres a l'**Ajuntament** durant els dies 21, 22 i 23 de desembre, de 6 a 8 del vespre.

L'exposició que tindrà lloc a l'**Ajuntament**, s'inaugurarà el dia 28 de desembre de 1989 a les 7 de la tarda.

Esperem la vostra participació!

Per més informació, podeu dirigir-vos a Montserrat Sureda, F. X. Vila i Mitjà o J. M. Cortal.

A partir del dia 1r de gener, el jutjat de Pau obrirà els matins.

Horari: 9 h matí a les 2, diari

Dissabte: 9 h matí a la 1 h.

LLIURAMENT DE PREMIS DEL II CERTAMEN LITERARI

El passat 25 de novembre, a l'Hotel Nieves Mar va tenir lloc la proclamació dels guanyadors del II Certamen Literari.

Davant la presència de cent quinze persones es va donar continuïtat a un certamen que té les seves arrels en el III Centenari de la Parròquia de Sant Pere de l'Escala, on se celebrà el primer.

El signe de continuïtat s'evidenciava també perquè en el transcurs de la nit literària es presentà el llibre que recull les obres del primer certamen.

En aquesta edició s'hi han presentat cinquanta-tres obres repartides de forma desigual en cada un dels premis.

En la monografia històrica sobre l'Escala s'hi presentaren tres treballs, el guanyador fou *Aproximació a les barraques de vinyataire* de Pere Cortés i Morera.

El premi de narrativa Víctor Català fou declarat desert per considerar el jurat que cap les obres presentades reunia la suficient qualitat. Se n'hi varen presentar vuit.

El recull de poemes Cementiri Blanc fou el més concorregut, s'hi varen presentar vint-i-quatre poemes. La guanyadora fou Teresa Badia amb el títol *12 preludis*.

La gironina Núria Viñas, amb el títol *Recordant Antígona a Empúries* va guanyar el premi Ona Màgica, que es concedia al millor poema sobre un tema relacionat amb l'Escala i el seu entorn.

El premi Parròquia de Sant Pere, de narrativa escrita per joves de catorze a divuit anys, va ser concedit a Montserrat Pellicer per la narració titulada *Remembrances*.

El premi de narrativa, escrita per nens i joves de sis a catorze anys va ser concedit ex-aequo a Carme González per *Una aventura viscuda a l'Escala* i a Eva Font per *Vacances a l'Escala*.

Entrega del Premi «L'ESCALENC» per a nens i joves.

Josep Vila, presentador del llibre, recordà la tradició literària de l'Escala i féu memòria que el 1914 ja hi va haver un altre primer certamen. Així mateix recordà la figura de Víctor Català i es mostrà partidari d'estudiar a fons, des de l'Escala, la seva obra literària. El jurat, format per Miquel Pairof, Josep Oliveres "Tero", Jqsep M. Fonolleres i Jaume Reixach, esperonà la Comissió Organitzadora a seguir endavant i convertí el certamen en una fita important dins la comunitat literària de casa nostra. Aquesta, formada per l'Ajuntament, la Parròquia, l'Escalenc, la Biblioteca i la Ràdio s'ha compromès a publicar les obres del II Certamen per Sant Jordi de 1990 i convocar el III per l'any 1991.

Pere Guanter

BUSTIA

Els articles publicats a L'Escalenc expressen solament l'opinió de
llurs autors

Benvolguts membres de la redacció de l'Escalenc:

Referint-se a la senyera estelada que el dia 11 de setembre passat hi havia al Cargol, en l'editorial de l'Escalenc n.º 114 del mes de novembre, parlen d'apropriacions indegudes i de símbols d'un grup o partit determinat.

No voldria entrar en consideracions partidistes ni polítiques, sinó només fer referència a la història dels Països Catalans, ja que crec important fer una consideració global.

Senyors de la redacció de l'Escalenc perdoneu que us digui que aneu molt errats i ben desinformats en el que són símbols del poble. Penso que seria interessant d'informar des d'aquest butlletí del següent:

- 1.— Què significa i significà l'11 de setembre de 1714
- 2.— Què significa la senyera estelada i els seus orígens.
- 3.— Què és autodeterminació, federalisme, independència, alliberament nacional...

Qualsevol persona o persones que vagin a fer o a donar qualsevol tipus d'informació i encara més des d'una editorial, han de suspesar la informació, contrastar-la i analitzar-la, que sigui clara, ben fonamentada i amb coneixements de causa.

Esperant que publiquen aquest petit aclariment, s'acomia atentament,

Josep Lluís Sastre i Brugués
Regidor d'ERC

Nota: Respectant el parer de l'amable corresponent, el C. de R. es reafirma, no obstant, en el fons, plenament contrastat, de l'opinió (no informació) exposada en l'Editorial de l'Escalenc del mes de novembre. C. de R.

FE D'ERRADES: On hi posa «col.laboració», en el penúltim paràgraf de l'Editorial del mes de novembre, hi ha d'anar «col.locació», tal com consta en l'original.

PLA ESPECIAL D'EMPÚRIES

Benvolgut

El passat divendres dia 1 de desembre de 1989 apareixia a la plana n.º 3 del «PUNT DIARI» una informació absolutament errònea, la qual es referia a la meua persona com a regidor de l'Ajuntament de l'Escala. L'apartat en qüestió explica segons fonts consultades, un pacte que teòricament he fet amb els socialistes per tal de donar suport al Pla Especial d'Empúries sempre i quan fossin edificables uns terrenys, segons el diari, de la meua propietat, situats a la zona d'Empúries.

Referent a aquesta afirmació, voldria manifestar el següent:

- primer: qualificar a la font consultada pel diari, de falsat i tendenciosa, donant aquesta informació segurament per desviar l'atenció.
- segon: desmentir la propietat personal de cap terreny a la zona d'Empúries.
- tercer: desmentir cap pacte amb els socialistes donat que en l'aprovació inicial fa uns quans mesos i l'aprovació final del Pla Especial d'Empúries referint-se al Pla General d'Urbanisme de l'Escala vaig votar en contra i a favor varen votar 7 del PSOE-psc i 1 de CIU.

Per la qual cosa crec que si d'això s'en pot anomenar **pacte**, desconec totalment el significat d'aquesta paraula. Considero a la persona que va fer arribar la informació falsa al diari d'ignorant i responsable d'exercir la calúmnia. Per altra banda em reservo el dret d'estudiar en el seu moment una denúncia per injúries.

Agraïnt la publicació d'aquesta nota aclaratoria, molt atentament,

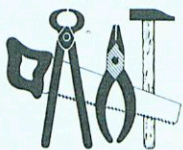
Josep Lluís Sastre i Brugués
Regidor per ERC a l'Escala

El Consell de Redacció es reserva el dret de resumir, ajornar o suprimir de manera parcial o total, qualsevol mena de col.laboració rebuda.

FERRETERIA

GUILLOT

PINTURES
I
JARDINERIA

C/ del Mar, 6 - Tel. (972) 77 04 86 - L'ESCALA

Ramon Ylla i Heras
JARDINER

PROJECTES, MANTENIMENTS I NETEGES
DE JARDINS I TERRASSES

C/ Muntanya Rodona, 12
Camp dels Pilans
Tel. 77 17 34

C/ Maranges, 25
L'ESCALA (Girona)
Tel. 77 01 95

Hostal «El Roser»

RESTAURANT
especialitat en peixos
i mariscs

* *
HOSTAL MIRYAM HOSTAL REINA

Complete bathroom / Baño completo
Salle de bains complete / Mit Baderaum
Calefacció central / Aire acondicionat
Parking particular / Obert tot l'any

Darrera l'Església, 9 L'ESCALA
Tels. (972) 770219 / 770977 (Girona)

Estudi i Servei.s.c.

ASSESSORIA EMPRESARIAL

Jaume Batlle i Francesc Raurich

C/ Joan Massanet, 40
Apartat de Correus, 5

Tel. (972) 77 21 77
17130 L'ESCALA

AMB LA COL·LABORACIÓ DE

CAIXA DE CATALUNYA

GIMNÀS PER HOMES, DONES I NENS • AVINGUDA GIRONA, 34 • 17130 L'ESCALA (Girona)

FORUM
E S P O R T I U

G FINQUES GUANTER

ASSEGURANCES EN GENERAL
GARANTIA D'EFICÀCIA I SRIETAT

Avgda. Ave Maria, 7 - Tel. 77 02 72 - L'ESCALA

**AGRUPACIÓ FLEQUERA
EMPORDANESA S.A.**

Carretera de Viladamat a Palafrugell s/n

Telèfon: 77 00 81 — L'ESCALA

MARIA BUIXEDA BURGAS

Vímet

C/ Empúries, 19
C/ Calvari, 20
Tel. (972) 77 01 85 - L'ESCALA

- MOBLES
- ARTICLES BAMBÚ
- DECORACIÓ
- CISTELLERIA
- REGALS
- BOSSES

AIRSA

AÏLLAMENTS, IMPERMEABILITZACIONS
I REVESTIMENTS, S.A.

danosa

Passeig Sant Joan Bosco, 47 - Tel. 20 10 62
PONT MAJOR - GIRONA

L'ETERNA QÜESTIÓ CATALANA

A la matinada del dia 9 de novembre van ser empastifades dues parets blanques de la nostra vila amb sengles pintades insultants escrites en lletres negres. Les inscripcions, —que hom pot apreciar en les dues fotografies adjuntes— deien així: "Me cago en Cataluña en su puto dialecto" i "El catalán es una mierda".

No és la primera vegada que L'ESCALENC s'ha de fer ressó de bretolades com aquesta. Les anteriors inscripcions, però, s'havien limitat a les grolleries, obscenitats i blasfèmies que constitueixen el repertori habitual a l'abast de les migrades mentalitats dels qui acostumen a perpetrar aquests actes. En canvi, les pintades que comentem presenten un caire sòcio-polític inèdit a l'Escala: *la barroera expressió dels qui ens professen un visceral antagonisme secular.*

El meu catalanisme no m'obliga a insultar ningú. En tots els aspectes de la vida procuro practicar aquella sàvia màxima que diu: "El que no vulguis per tu no ho vulguis per ningú". Per tant, no solament el castellà, sinó qualsevol altra llengua, em mereix tot el respecte. Amb una sola condició: *que no s'utilitzi com a eina d'opressió o suplantació de la nostra llengua pròpia.*

No costa gaire endevinar el grau de cultura i altres circumstàncies personals de l'anònim foraster que a més de venir a menjar el pa a Catalunya, correspon a la nostra hospitalitat amb pintades ofensives. Si és aquest el cas, la solució per ell és molt més fàcil que per nosaltres: si troba que "el catalán es una mierda", que se'n vagi ben lluny i així no haurà de flairar-la...

Sortosament, no tothom és tan desagratit. Tots sabem que són moltes les famílies forasteres que en els anys de la postguerra van venir a l'Escala cercant treball i ara estan plenament identificades amb el nostre país, i llurs fills es consideren tan escalencs com nosaltres. El fenomen no és d'ara. Precisament, la integració de gent forània ha estat sempre una de les raons de la nostra supervivència com a nació. Abans de la guerra civil, al partit independentista Estat Català militaven molts afiliats amb cognoms de clar origen no català que van donar la vida per Catalunya.

Les pintades en si no mereixerien, doncs, cap altre comentari si no fos que hi ha entre nosaltres gent que, encara que no ho exterioritzi d'una manera tan gràfica, amb la seva actitud sembla que ens vulgui demostrar també que el català i tot allò que simbolitza els mereix idèntic menyspreu. Per exemple, personalment, molt més que les puerils pintades anònimes a les parets, em molesta que hi hagi empreses comercials domiciliades a Catalunya que, abusant del servei de correus, s'introdueixin a la mostra llar

adreçant la seva propaganda (?) en una llengua que no és la meua i sense tenir tan sols la consideració de fer-ho almenys en forma bilingüe. Aquesta agressió més o menys velada a la nostra cultura és constant.

En el darrer butlletí informatiu per als socis, l'entitat Omnium Cultural denuncia una colla de fets recents que van des del vandalisme d'incendiar el repetidor de TV3 a Mallorca, fins a la discriminació que suposa un pressupost estatal en el qual el "Ministerio de Cultura" inverteix *vingt-i-cinc mil* milions de pessetes a Madrid i tan sols *tres-cents* milions a Catalunya, durant el darrer quinquenni. I això, dissortadament, no és privatiu de l'actual govern. És una qüestió en la qual la història ens demostra que sempre han obrat igual tots els governants espanyols, des de l'extrema dreta a l'extrema esquerra, passant per tot el ventall polític. Aquesta unanimitat queda reflectida en aquella cèlebre frase d'un polític ultra-dretà espanyol que, referint-se al fantasma del separatisme, va dir: "Prefiero una España roja a una España rota". I en la cínica versió d'un oponent comunista contemporani: "Prefiero una España católica a una España rota".

Limitant-nos només a l'aspecte de la llengua, recomanem als lectors interessats en el tema, el llibre del senador gironí Francesc Ferrer i Gironès titulat *La persecució política de la llengua catalana*. La llista de greuges continua oberta...

Revisant la correspondència creuada entre Víctor Català i diversos literats espanyols referent a la qüestió catalana, he trobat una carta de la meua tia adreçada a l'escriptor Manuel Iribarren en els primers anys de la postguerra. Sembla feta a mida per cloure aquest escrit. En transcripció del següent paràgraf, en el qual, Caterina Albert, referint-se a casos com els aquí comentats, diu textualment:

"Esos son los verdaderos separatistas y como todo lo creado engendra según su naturaleza, son también ellos los procreadores e incubadores de un separatismo, aún hoy incipiente, casi en estado de sueño, pero que, bien amamantando por el insulto, la cerrazón mental y la injusticia, podría cobrar realidad algún día..."

Crec sobre cap més comentari. Cada lector ja se'l podrà fer pel seu compte.

Lluís Albert

ANXOVES DE L'ESCALA®

Magdalena Sureda

Tel. 77 0146

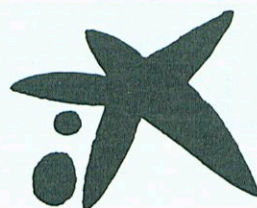
Bancotrans

Banc Comercial Transatlàntic

L'ESCALA

CASA CENTRAL BARCELONA
més de 90 oficines a Espanya.

CAIXA DE PENSIONS

"laCaixa"

Caixa de Girona

Plaça Víctor Català, 9 - L'ESCALA

AGENCIA

BAHI - NICOLAU

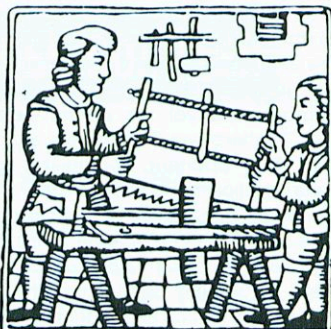
Assegurances en general

AGENT COL.LEGIAT ncal. i prov.

Àngel Bahi i Botella

C. Cadaqués, 6 (Poble Sec) - Tel. 77 06 92
17130 L'ESCALA

**Mobles
Sancho**

Ctra. Palafrugell, s/n.
(DAVANT GASOLINERA)
Teléfon 972 / 77 04 85
17130 L'ESCALA

Lindan

ELECTRODOMESTICS

SERVEI T.V. GARANTIT

A. PRADO

Plaça de les Escoles - Tel. 77 04 90 - L'ESCALA

SASTRERIA

Vilabru

Carrer del Port, 25 - Tel. 77 02 21 - L'ESCALA

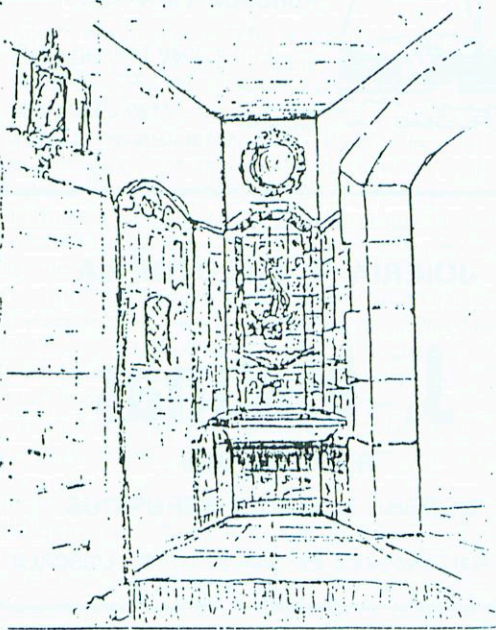

CASA FEIXAS

INSTAL.LACIONS ELECTRIQUES, SANITARIES I CALEFECIÓ
FERRETERIA, ELECTRODOMESTICS I ARTICLES PER A REGAL

Plaça Víctor Català, 17 - Tel. 77 01 99 - L'ESCALA

Apunt de Joaquim Folch i Torres

JOAQUIM FOLCH I TORRES I "LA CASA DEL GAVIÀ"

Joaquim Folch i Torres, museòleg, historiador i crític d'art format a la Llotja de Barcelona on s'hi acollia l'Escola de Belles Arts, i format als Estudis Universitaris Catalans on hi foren professors els més destacats estudiosos de Catalunya com J. Puig i Cadafalch, Pompeu Fabra, Eugeni d'Ors,...., esdevingué l'any 1942 una de les personalitats amb més renom de Catalunya.

Joaquim Foch i Torres i la seva dona Orsina Baget i Tarrés amb les seves tres germanes que es deien Tula Baget, Maria Baget i Adelina Baget, tot l'estiu, des d'abans de Sant Jaume fins a mitjans setembre, gaudien de les vacances a l'Escala, a "la Casa del Gavià".

La senyora Aurèlia i la Rosa González (esposa de Tomàs Pagès) s'encarregaven del servei domèstic del senyor Folch i Torres.

La Rosa González em comenta en una entrevista que a la primavera tota la família anava a viure a Premià de Dalt en una casa anomenada "el Greny". Em diu que els acompanyava, en aquells dies, i que era molt joveneta. La Rosa s'encarregava d'atendre la senyora Orsina Baget i les tres germanes en les feines domèstiques o de la casa.

A l'hivern, la família Folch i Torres vivia a Barcelona, al carrer Casp; els diumenges anaven a Barcelona. La senyora Aurèlia acompanyava el matrimoni quan anaven a Barcelona, mentre que la Rosa González es quedava a Badalona amb les tres germanes de l'Orsina.

En aquest apunt original del senyor Joaquim Folch i Torres i propietat de la família Bigarós Sureda podem veure-hi representat un rentamans: a la sortida de l'aigua hi ha un peix de ceràmica, recull l'aigua una curculla gegant, en el desaigua una pica. La rajola és de color verd clar i cada rajola té uns dibuixos de fruites molt apropiats. A dalt, un plat de ceràmica de la Bisbal molt decoratiu. La porta de l'esquerra comunica amb la cuina (servei), la porta té una finestreta o taquilla per facilitar la feina de parar i desparar la taula. A la dreta, una entrada amb arcada que va al menjador i a les sales d'estar o de tertúlia. A l'esquerra, un rellotge. Novament ens queda demostrada la seva gran capacitat artística en saber combinar elegantment els diferents elements decoratius.

Manuel Vilà i López

SEGUINT EL CAMÍ DE LA MORT MÉS DOLÇA (2n)

Parlar d'amor és fàcil per qui l'ha viscut; destrossar el cor d'aquell que esta amb tu, no es fàcil; el que tu voldries fer real resta tan lluny i al mateix temps tan a prop, que es fa gairebé impossible; ho tens tan a prop que te n'adones, i ho veus tan lluny, que no hi veus el moment d'actuar a temps, donant voltes com un perdut en la realitat pels carrers buscant una resposta a aquesta situació: mestrestant, perds el temps de poder-ho aconseguir; la porta n'era oberta, però un corrent d'aire l'ha tancada i ara s'ha d'obrir; tu tenies l'oportunitat justa a una estirada de braç i no l'has utilitzada; demà pot ésser massa tard però no impossible, només hauràs de treballar més per aconseguir-ho i tan sols és una estirada de braç per abraçar el cos estimat. Ella em fa basarda, quan la veig no sé què fer, em pregunto si fa servir alguna bruixeria envers meu, que com l'aranya estigués teixint una xarxa invisible al meu entorn: quelcom que m'atrau a ella, quelcom que no em deixa pensar amb d'altres coses més o menys importants per seguir lluitant a la vida, que en estar amb mi mateix m'ennuola la vista vers el que ha estat la meua vida fins a la seva coneixença, esborrant tot allò que abans era un motiu per seguir; ara el motiu és ella, mentre tu vas morint a poc a poc i assaborint la dolça mort.

Rostre meravellós de dona que no deixes viure el meu cor, cos escultural de femella als ulls del teu enamorat. Quan em deixaràs entrar dintre teu.

12-11-89

Carles Cortal

DESPOSSEÏTS

És una nit de desembre i s'acosta Nadal. Fa fred a fora. En Gerard tanca la porta amb suavitat i s'asseu al balancí polsós que sempre hi ha hagut al porxo. Han acabat de sopar i té ganes d'estar sol. Busca la solitud per meditar en calma el seu futur i el de la seva família.

Dirigeix els ulls al cel. La nit és tranquil·la i els astres giravolten immutables per l'univers. Des de petit, l'avi li havia ensenyat a distingir-los, i a cercar-hi els èxits i els fracassos de les nostres vides. Les moltíssimes vetllades nocturnes que ha passat mirant la lluna i els estels, li han ensenyat moltes coses que no havia tingut temps d'aprendre en la infantesa.

Però en Gerard avui no llegeix en els astres. Encara que s'apropin dies d'alegria i felicitat per tothom, sap que les coses no aniran bé pels seus. I el que li fa més mal és que no pot fer-hi res. No pot lluitar. Es troba totalment indefens.

Abaixa els ulls. A la vora, a uns cinc-cents metres de distància de la seva masia, hi distingeix les ombres gegantines de les màquines excavadores, quietes i mortes ara, però que dilluns els obrers tornaran a fer funcionar.

Sent que la indignació, la ràbia i la impotència s'apoderen d'ell. Els llavis li tremolen i els ulls se li humitegen. Té calfreds de desesperació.

Un raig de llum li taca les cames. La porta s'ha obert i veu a la Maria que se li acostava.

— Gerard, què hi fas aquí? Què tens? No t'adones que pots encostipar-te?

Durant quinze segons tracta de dominar-se, però no pot. Esclata.

— Aquesta casa, aquest terra, tot el que hi ha aquí és nostre. Ens ho hem guanyat amb les mans, generació rera generació, des que els besavis s'hi van instal·lar. Et parlo de cent cinquanta anys. No vull diners, ni un pis a la ciutat, ni una altra terra. Vull quedar-me aquí amb el que tinc... Sempre m'havien dit que l'Administració té cura dels seus ciutadans. No tenen dret a treure'ns! L'excusa d'una nova carretera que millorarà les comunicacions no els dona cap autoritat per desposseir-nos-en. Què podem fer?

Pere Juhé

RENAULT

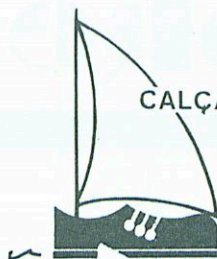
GARATGE FUMADÓ

C/ Ave Maria, s/n.
Tel. (972) 77 04 81
17130 L'ESCALA (Girona)

CALÇATS BALLESTA

Fundada l'any 1920

Pintor Joan Massanet, 10
Tel. (972) 77 02 53
17130 L'ESCALA
(Costa Brava - Girona)

MAGATZEMS **TITUS** S. A.

CONGELATS — CONCESSIONARI

Ctra. Viladamat a Palafrugell, km 7
Tels. (972) 77 04 04 - 508 - 584

L'ESCALA
(Girona)

JOIERIA - RELLOTGERIA

J. Molinas

REPARACIONS

COPES I TROFEUS ESPORTIUS

C/ Joan Massanet, 26 - Tel. 77 05 48 - L'ESCALA

Caravel·la

VOLEU REBRE L'ESCALENC A CASA?

SUBSCRIVIU-VOS TRUCANT AL
TELÈFON 77 02 04

O ESCRIVINT A L'APARTAT
DE CORREUS 19 DE L'ESCALA-17130

Dermofarmàcia

ROSA MARIA BALLESTA

Fòrmules
Magistrals

Centre
d'Específics

Homeopatia

Ortopèdia

FARMÀCIA

Pintor Joan Massanet, 4 - Tel. 77 15 75 - L'ESCALA

Tel. (972) 77 03 95 - COSTA BRAVA - GIRONA

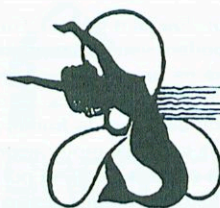

HOTEL
RESTAURANT

NIEVES MAR
(ANTIGA CASA NIEVES)

Tels. 77 03 00 — 77 03 04 - Passeig Marítim · L'ESCALA
(Costa Brava)

JOPA

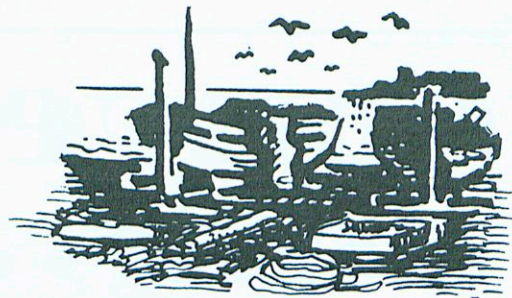
nàutica

Closa del Llop, s/n.
Tel. (972) 77 07 55
L'ESCALA (Girona)

EMBARCACIONS · MOTORS · ACCESSORIS

EVINRUDE

EL NADAL D'ARA FA 50 ANYS

Amb el que s'apropa i que de fet ja tenim aquí, hauran passat cinquanta-un Nadals viscuts en pau, si per pau s'entén no haver-hi guerra.

Jo, francament, no recordo els detalls d'aquell Nadal de 1939, però estic segur que, malgrat l'estretor econòmica del moment, seria celebrat amb molta més joia i fruïció que mai, ja que en era quedaven tres Nadals de guerra, de llàgrimes, d'angúnia, de destrucció i de mort, tot el contrari que l'anunci dels àngels als pastors de Betlem: "Glòria a Déu a dalt del cel, i a la terra pau als homes de bona voluntat".

Durant els tres Nadals de la guerra, que de fet no existiren, els missatgers celestials passaren de llarg. No es pogueren deturar en el nostre país. Arribà el 1939 i els àngels ho pogueren fer novament, molt joiosos i resplendents. Sortosament –però no per altres països d'Europa i de la resta de món, donat que estallava la segona guerra mundial– ho farien sempre més i Déu faci que mai més no es vegin interromputs llurs càntics de pau en la nit dolça de Nadal.

A moltes llars renaixia de nou el bonic costum del pessebre. Els tallers d'Olot tingueren bona feina. Les figuretes tornaven a les mans dels infants. Els nascuts durant la guerra o en els primers anys trenta, el feien per primera vegada. Per ells, era una cosa nova, sobtada, sense precedents. Els més grandets es recordaven prou bé de les figures del Nen Jesús, de Sant Josep, de la Mare de Déu, del bou i la mula, de la dona que renta, dels pastors, o de l'home que caga i del pagès que llaura. Un món de pietat casolana entrava de nou a les llars d'on havia hagut de desaparèixer tot signe cristià i de creença popular.

Les poques botigues del ram, belles i tristoies, feien un gran esforç per oferir a les buides butxaques de llur clientela melindros, rosquilles, neules i cubans, barrejats amb algunes teules de torrons de minvada qualitat.

El vi de cava, aleshores xampany, devia ser cosa dels rics, si és que aquell any ja n'hi havia. En un poble abundós de vinyes, malgrat que no degueren haver rendit el suficient, era fàcil substituir-lo per un bon vi de taula i per la garnatxa i el vi ranci a l'hora de les postres.

La mainada, abans del sopar de la Nit de Nadal, a les cases que abans practicaven aquest costum, pogueren cantar de nou allò de "Tió, tió, caga torró", mentre amb un bastó picaven sobre un tronc o una soca morta d'on sortien per art de màgia caramels, dolços i alguna rosquilla.

El Nadal del 1939 –corregiu-me si vaig errat– portà un canvi molt substancial en l'horari de la Missa del Gall. Fins al 1935 inclòs, s'havia celebrat a les cinc o a les sis del matí i a partir del 1939, passà a les 12 de la nit, com fins ara.

Les nadesles del "Desembre congelat", de "Les dotze van tocant", de la famosa "Santa Nit" trencaren el cor de moltes persones, en sentir-les i cantar-les de nou, sense por de ningú, amb total llibertat. No se'n sabien avenir.

Podem imaginar-nos la solemnitat i el fervor amb què se celebrà aquella primera Missa del Gall. Els qui coneguèrem –encara que de petits– mossèn Carles, ens podem figurar la seva emoció, la seva pietat i les paraules enceses de fervor que adreçà als fidels que omplien de gom a gom l'església.

Amb el temple presentant un aspecte molt pobre, amb molt poca ornamentació i una il·luminació que tenia molt que desitjar, els fidels es trobaren més a prop de la Cova de Betlem, on feia 1.939 anys hi havia nascut, pobre i desproveït, el fill de Déu.

Com anècdota podem esmentar, segons que ens ha informat en Joan Ballesta, que durant la primera Missa del Gall de la postguerra es varen apagar per uns moments els llums. Foren molts els qui associaren aquest fet amb un sabotatge, però sortosament no fou així perquè ben aviat va tornar la llum.

A la sortida, felicitacions i enhorabones. Més que mai, tothom es desitjava la pau, i tots se sentien una sola cosa. Els dos bàndols s'havien convertit en un sol, o almenys s'havia de fer l'esforç perquè així fos en endavant, malgrat que la cosa no era fàcil. S'havia d'oblidar –i el primer Nadal així ho invitava– que el fill d'un hagués lluitat en un front, i que el fill de l'altre ho hagués fet en el front contrari.

Mentrestant, els grups de nois es disposaven a obrir-se pas en la foscor de la nit per enganxar els "lletereros" a les façanes de les cases de les noies que havien estat escollides. El costum popular reprenia de nou el camí de la tradició. La paret de l'antiga fonda de can Testes, actual casa de la senyora Roser Sureda, quedava materialment coberta de "lletereros", competint en imaginació, enginy i, de vegades, atreviment.

Altra volta, com si res no hagués passat, sortien de bon matí les mares amb l'escombra i una galleda d'aigua a les mans, per si el "lleterero" dedicat a la filla era desplaent. Si era tot el contrari, entraven a casa seva amb el somriure sota el nas, deixant intacte l'escrit, molt cofoies que tothom el llegís.

A primeres hores del dia de Nadal, les criatures anirien a felicitar novament llurs padrins. Aquests, molt contents i afalagats, escoltaven de llavis de llurs fills aquell tradicional:

*"Bon dia padrí,
Nadal ha vingut.
Doneu-me la rabassa
i Déu us dongui salut".*

En algunes llars potser aquesta escena no es pogué portar a terme i, si tingué lloc, es féu entre llàgrimes dissimulades i un singlot de dolor a la gorja perquè era massa tendra encara la llaga produïda a la família per la pèrdua d'un fill o un parent molt proper, mort en el front.

La mainada sortia molt contenta de felicitar llurs padrins, amb el tortell a les mans, comprat a can Rosendo Oliver o a can Joan Solés. Les rabasses d'aquell 39, en res no s'assemblaven amb les actuals, abundoses i molt generoses aquestes, potser en excés.

Durant el matí d'aquest dia de Nadal, altra volta el sereno, l'escombriaire i el carter passaven, casa per casa, a desitjar les bones festes nadalenques lliurant una tarja de felicitació –d'aquelles que ara venen els antiquaris i col·leccionistes– a la cara de la qual hi havia el dibuix de cadascun d'aquests servidors del poble, i a darrera, un vers nadalenc desitjant tota mena de felicitats.

Arribava la diada dels Sants Innocents, amb les bromes i enganxifetes fetes sense mala intenció, sols per divertir-se i per renovar una tradició interrompuda durant el darrer trienni. De nou, petits i grans hagueren d'estar alerta durant tot el dia a fi de no ser objecte d'alguna innocentada.

El 31 de desembre, festa de Sant Silvestre, el que ens diu "o per la porta o per la finestra", renaixia el costum d'anar, la mainada, a invitació dels grans, a la plaça del Sòl d'en Saquer per veure aquell home que tenia a la cara tants nassos com dies té l'any. La decepció era gran en no veure aparèixer, per més estona que s'hi estiguessin, aquell home extraordinari. Però la mainada oblida ràpidament, i els jocs de les boles i de la baldufa ben aviat els distreia cap a un altre indret.

I mancava la traca final de les festes nadalenques d'ara fa cinquanta anys. Sens dubte, la joia, la il·lusió, l'encant, l'esperança de tota la mainada, estava pendent de la nit de Reis, la nit màgica, la nit somniada, la nit que feia tres anys que no podien viure i en la qual ara –amb crisi o sense crisi– els grans feien l'esforç que fos precis a fi que els infants la visquessin en tota la seva plenitud. Molts la vivien per primera vegada.

El silenci i la quietud de la nit serien trencats pel pas imaginari i fantasiós dels tres Reis de l'Orient, escalant terrats, pujant balcons i obrint portes, tot repartint joia, il·lusió, èxtasi, que es convertien en realitats palpables l'endemà següent, prenent forma de joguines.

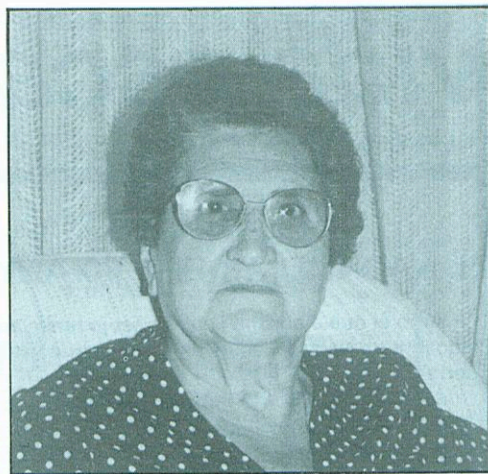
Ben aviat, l'alegria de la mainada escalenca s'escampava pels estrets i, fins aleshores, silenciosos carrers de l'Escala. La transformació era total i inimaginable comparada amb la data del sis de gener dels tres anys anteriors.

Als més grans i a tothom, en definitiva, els Reis ens portaven el do inapreciable de la pau, tresor valuós que, sortosament, ens han vingut repartint aquests darrers cinquanta anys. Una pau, en ocasions, malaltissa, convalescent, en estat de perill, però pau en definitiva. Gràcies, Sants Reis, i que per molts anys ens visiteu deixant-nos en el plat del balcó el gran do de la pau i de la bona convivència entre tots els escalencs, deixant de banda creences, idees i manera d'ésser i de pensar de cadascú.

conversa amb...

RODOMA

ADOLFINA LLOP i BADIA

Bona dona, simpàtica, generosa, tots aquests qualificatius van lligats a una mateixa persona: l'àvia «Delfina».

Qui no recorda: «Delfina, no me'n poseu tant». «sí, dona, ja la gastaràs, és molt bona...» I què havies de dir, no li podies pas dir que no. Així era —i és— la Delfina, una treballadora incansable.

L'Escalenc.— D'on prové la vostra família, Delfina?

Delfina Llop.— El pare era carrabiner i es va enamorar de la mare que era filla d'Olot. En no haver-hi feina, se'n van anar a Vilanova i la Geltrú, on va néixer la Leonor, la meva germana gran. Allà la feina tampoc anava prou bé i, ves per on, els surt l'oportunitat d'anar de fer de guardes a França, a Aix en Provence; a la casa hi havia hort, jardí, ramats... i el pare en tenia cura. En aquest poblet francès fou on vam néixer la meva germana Angelina i jo, el dia 2 d'agost de 1915. La mare, però, volia tornar a Olot i, no va callar mai fins que vam tornar a la Garrotxa, i al cap de poc temps al pare el van fer agutzil municipal de Sant Joan les Fonts i, aleshores, jo vaig començar a treballar en una fàbrica de filatura.

L'Esc.— Com us va conèixer amb el que després seria el vostre espòs, l'Agustí?

D. Llop.— Un any vaig anar a casa d'una meva tia a Tragurà. Encertant-se que era la festa major de Setcases, vaig anar amb unes amigues al ball. Ho recordo molt bé, en tocar el ball de la toia, vaig veure un noi que s'acostava amb una gran toia, vaig

ballar amb ell i així fou com vam conèixer-nos amb l'Agustí. Ara bé, fins la festa major de l'any següent no ens vam tornar a veure, vàrem agafar amistat i ell va començar a venir a Sant Joan les Fonts.

L'Esc.— Quan us va casar.

D. LL.— L'agustí venia a festejar cada quinze dies fins que al cap de dos anys ens vam casar, el dia 8 de desembre de 1934. Ell havia llogat una carnisseria a l'Escala, i el dia de Santa Llúcia ja obriem. El primer dia no vam poder dormir a casa, perquè no teníem el llit muntat i tot s'havia de netejar. Vam anar a dormir a Ca la Sra. Quimeta, a la Fonda Sureda.

L'Esc.— La botiga on era?

D. LL.— La carnisseria era allà mateix on és ara, entre el carrer del Port i el carrer del Mar. Abans ja havia estat carnisseria. Ho vam arrendar a una germana de l'Antònia Popes i vam començar el negoci amb un capital de set duros.

L'Esc.— A més de carn, què hi veníeu?

D. LL.— Veníem llet, que jo anava a passar pel poble amb una cantina de vint litres. A les set ja me la portava l'avi Japot i jo sortia a vendre-la pels carrers i si me'n

quedava 'la venia a una entrada que hi havia entre Can Panxo i Cal Barretó. I si finalment encara me'n sobrava, feia matons, però es gastava molt de carbó! Els matons els posàvem en una copa de terra i hi posàvem sucre cremat.

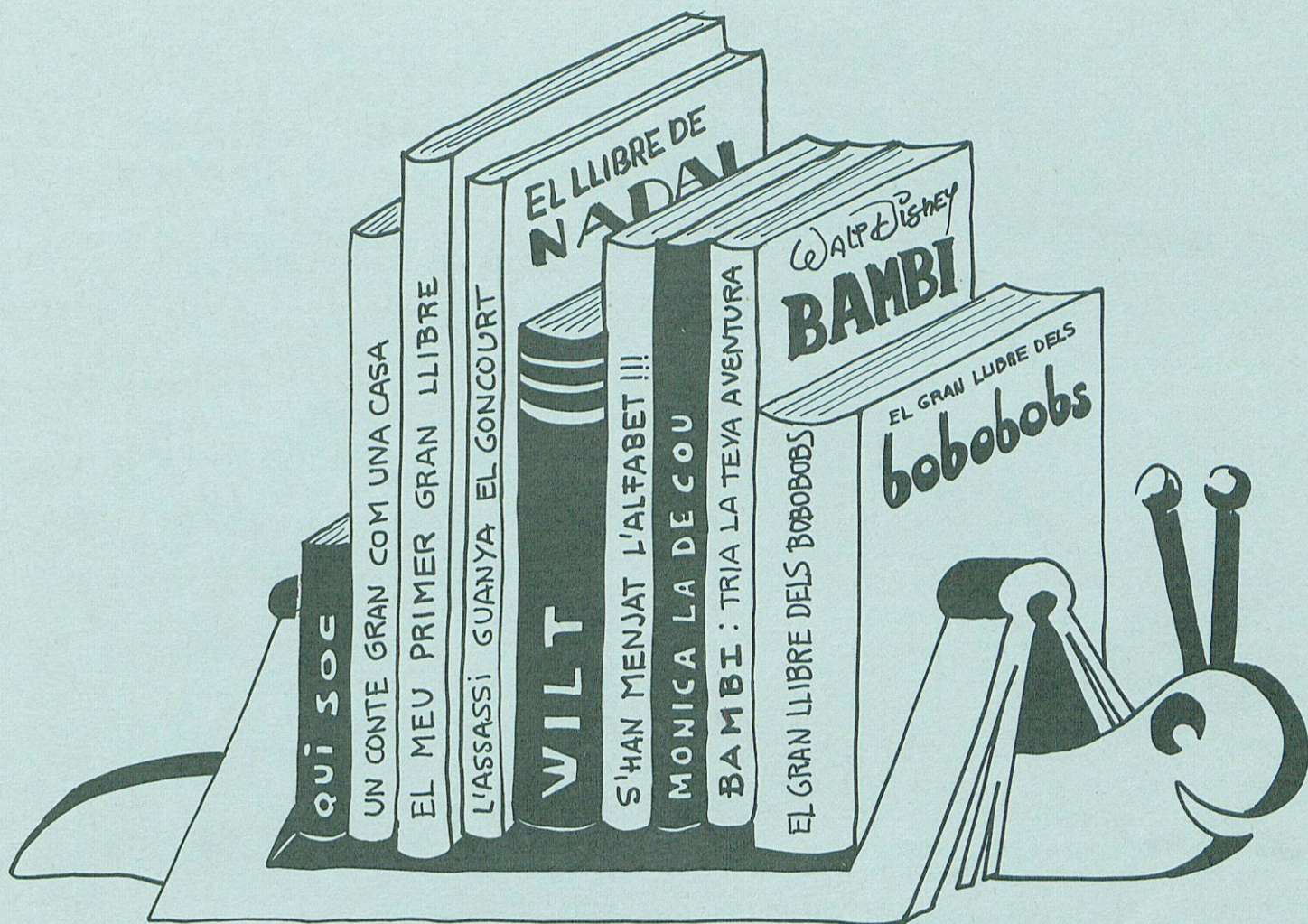
La vaig repartir fins que estant en estat de la Mª Teresa, no vaig poder més. Aleshores l'Angelina, la meva germana petita, va venir per ajudar-nos i ho feia ella. Quan va venir la guerra ens van prohibir de vendre llet a la botiga, però el comitè ens va llogar i ens donaven un tant cada setmana. Erem l'Amàlia de la llet, la Miquela de Cal Llauner, la de Can Japot i jo. Havíem de passar dues a cada cap de poble. Venies un petit, mig litre... A l'hivern es passava molta fred. Quan va caure la bomba vam plegar de repartir llet. Per tant, vam haver-nos de refiar solament de la carn, però, pobres de nosaltres, no teníem gairebé res per vendre.

L'Esc.— Com conservàveu la carn?

D. LL.— Al començament i durant forces anys, vam tenir una nevera de fusta amb gel, que anàvem a buscar a Can Solés. Matàvem un xai a la setmana. De pollastres i conills no se'n venien i d'ous

UN LLIBRE: EL MILLOR REGAL per a les festes nadalenes

«... tant en els infants com en els adults, el llibre —com el desig de saber— ha de ser sempre una font de plaer, mai una càrrega».

Jo llegeixo: una experiència de biblioteca d'aula a Cicle Mitjà
(Lola Casas; Jordi Centellas. Barcelona: Pirene, 1988. 88 p.)

«Sus lecturas dependen también de las elecciones y de las actitudes de sus padres, como también, de un modo más general, de los adultos que los rodean».

¡Dejadles leer!: los niños y las bibliotecas
(Geneviève Patte. Barcelona: Pirene, 1988. 330 p.)

FIN S A 7 ANYS

Llibres on predomina la imatge, sense text o text senzill amb lletra molt gran, només per explicar els dibuixos.

Bonics contes desplegable de cartró gruixut que despertaran la imaginació del nen.

Si jo tingués una masia; Si jo tingués un autobús.

Editorial Molino. (Col.lecció Si jo tingués).

La meva moto; El meu tren.

Ron i Atie van der Meer. Editorial Molino. (Col.lecció Els transports).

La cistella; La tetera.

Stephen Flinn. Editorial Molino.

Pallassos ballarins; Nens entremaliats.

Ron i Atie van der Meer. Editorial Molino. (Col.lecció Caixa de sorpreses).

Llibre d'extraordinàries dimensions (40 x 56 cm) i amb 16 pàgines de cartró, les il·lustracions del qual deixaran bocabadats als més petits.

El meu primer gran llibre.

Tony Wolf. Editorial Molino.

En Pandi, un petit i simpàtic ós panda que sense moure's de casa viu meravelloses aventures convertint-se en explorador, metge...

En Pandi ferroviari; En Pandi explorador.

Oda Taro. Editorial Ariel. (Col.lecció En Pandi).

Petits llibres amb boniques il·lustracions, els principals protagonistes dels quals, el gosset Tobi i l'osset Teddy juntament amb d'altres animallets, seran els millors companys de joc dels vostres fills.

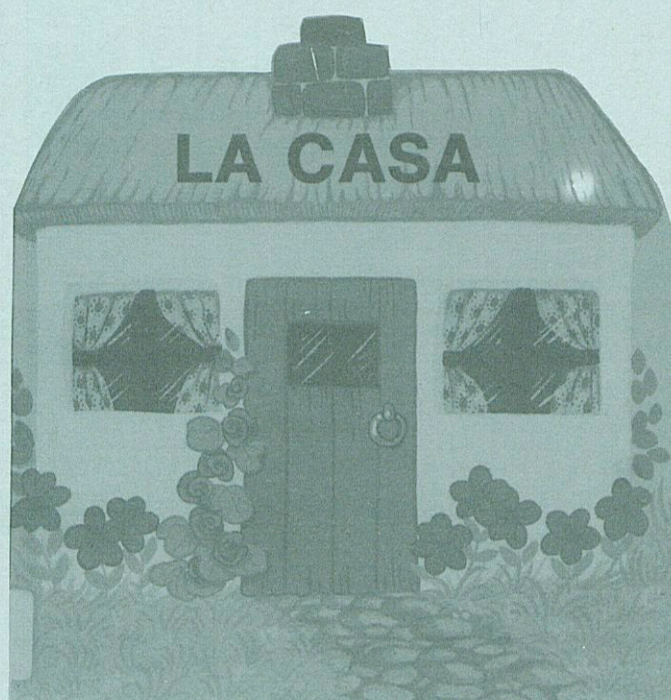
Tobi i l'os; Teddy mariner.

Tony Wolf. Editorial Marsig. (Col.lecció Xamosos)

Petits contes relacionats amb la vida quotidiana de l'infant.

Qui sóc?; L'aniversari.

Editorial Noguer. (Col.lecció Món Menut)

DE 8 A 10 ANYS

El text ja té més importància. Força il·lustrat. Temes més complexos.

Les divertides històries dels bobobobs portaran els vostres fills a conèixer els petits éssers d'entre 10 a 20 cm d'estatura durant el seu llarg viatge a l'univers amb la seva nau especial de vela.

El gran llibre dels bobobobs.

Henk i Nerida Zwart. Editorial Juventud.

Llibres de grans dimensions (32 x 37 cm) sobre la vida quotidiana d'una família de Naps, els amics, els veïns, els viatges... La major part del llibre són il·lustracions, per la qual cosa també és recomanable per als més petits.

Els Naps; El Nap viatger.

Editorial Onda. (Col.lecció Parla que parlaràs).

Contes infantils tradicionals presentats des d'una nova perspectiva on el nen serà el protagonista principal que haurà de prendre decisions que ajudaran a personatges tan coneguts com Bambi o Pinotxo a sortir de difícils situacions.

Bambi; Peter Pan.

Jim Razzi. Editorial Timun Mas (Col.lecció Tria la teva aventura).

Llibre que va aconseguir el premi Lazarillo 1987 i que explica de manera divertida la vida d'una família referint-se a les diferents cases on es veuen obligats a mudar-se.

Un conte gran com una casa.

Ricardo Alcántara; Beatriz Doumerc. Editorial Barcanova.

Aquesta és la història d'un nen sec, en Louis, que inventa un sistema de lectura per als cecs. Petit homenatge a Louis Braille, inventor del sistema Braille.

El rei Babar; El viatge de Babar.

Jean de Brunhoff. Editorial Aliorna. (Col.lecció Aliorna Baobab)

Col.lecció original que combina la lectura amb trencaclosques visuals ben divertits, que s'han de resoldre per tal que el text tingui sentit.

Assassinat a l'avió de mitjanit.

Gaby Waters. Editorial Barcanova. (Col.lecció Segueix la pista).

DE 10 A 13 ANYS

El text constitueix la part essencial. Molt poca il·lustració.

Llibre molt adequat a l'època de l'any en què estem, on el nen trobarà tot el que s'ha de menester per fer del seu Nadal un esdeveniment especial: jocs, activitats, menjars, felicitacions...

El Llibre de Nadal.

Malcolm Bird; Alan Dart. Editorial Barcanova.

Recull de cançons i textos en prosa acompanyades d'un fragment de la partitura.

Històries i cançons.

Toni Giménez. Editorial Publicacions de l'Abadia de Montserrat. (Col.lecció La Xarxa)

Aquest llibre narra la història d'una noia de 14 anys, amb els problemes habituals que pot tenir qualsevol noia de la seva edat, sovint poc importants

La Christie i la caçadora de l'Indiana Jones.

Asun Balzola. Editorial Cruïlla. (Col.lecció El vaixell de vapor).

Els llibres d'aquesta col.lecció solen agradar als nens per les històries originals, fantàstiques i fora del corrent que expliquen: un professor nou que és un antic bruixot, la vida de tres senyors «diferents» (un de molt menut, un de molt alt i un de molt gras), les aventures d'una noia especial al país del Sol...

Mister Majeika.

Humphrey Carpenter. Editorial Pirene (Col.lecció Rocabruna breu)

Senyor Mik, senyor Mak, senyor Muk.

Rüdiger Stoye. Editorial Pirene. (Col.lecció Rocabruna breu).

A l'ombra de les col·li-fors.

Sandrine Pernusch. Editorial Pirene. (Col.lecció Rocabruna breu)

Les lletres dels llibres d'escola de l'oncle Crisòstom van començar a desaparèixer.

¿Quin era el motiu?

S'han menjat l'alfabet!

Pierre Gamarra. Editorial La Galera. (Col.lecció Els Grumets de mar enllà).

Els vostres fills gaudiran d'una estona agradable i divertida amb la lectura de les aventures del petit Nicolas i els seus amics.

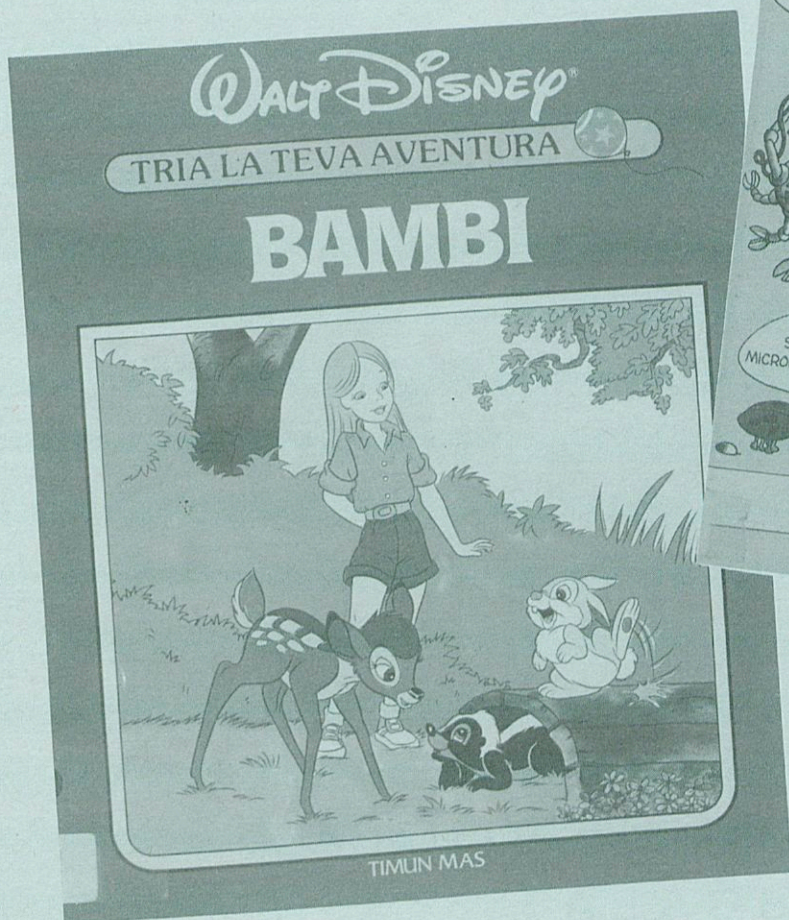
El petit Nicolas; Els «patís» del petit Nicolas.

Sempé; Goscinny. Editorial La Galera. (Col.lecció Els grumets de mar enllà).

Els tres amics de la societat secreta dels KIM es posen a treballar per a la protecció del medi ambient. Tot fent-ho es veuen embolicats en diferents aventures apassionants.

El nostre amic, l'arbre; Problemes a l'aiguamoll.

Willie Miethke. Editorial Timun Mas. (Col.lecció l'Arborex).

DE 13 A 16 ANYS

Veritables novel·les adaptades als joves.

Col·lecció de llibres magníficament il·lustrats que evoquen la vida quotidiana i tracten de les coses que la gent va usar en diferents períodes de la història.

Les primeres civilitzacions.

L'Imperi Romà i l'Alta Edat Mitjana.

Giovanni Caselli. Editorial Barcanova.
(Col·lecció La vida en el passat)

Col·lecció de llibres de mitologia de les diferents civilitzacions, amb boniques il·lustracions en blanc i negre i en color, que contenen les antigues històries i llegendes dels diferents pobles. Inclouen rondalles de déus, gegants, dracs i monstres...

Mitologia de l'Amèrica Central i del Sud: guerrers, déus i esperits. Douglas Gifford. Editorial Barcanova.

Mitologia romana: herois, déus i emperadors.
Kerry Usher. Editorial Barcanova.

Novel·la a mig camí entre la ciència-ficció i la fantasia poètica, que per la seva originalitat en el tractament de la vida juvenil en una societat futura agrada molt al jovent.

L'Esquelet de la balena.

David Cirici. Editorial Empúries.
(Col·lecció L'Odissea. Narrativa per a joves).

Quan Mònica, d'amagat dels pares, comença a prendre anticonceptius, ningú no la creu capaç de decidir per ella mateixa. Però en el moment de prendre la decisió més difícil de la seva vida, demostrarà tot el contrari.

Mònica, la de COU.

Oriol Vergés. Editorial Pòrtic. (Col·lecció El brot jove).

Aquest llibre conta les aventures urbanes de dos germans, en Manuel i en Víctor, que han hagut de fugir del suburbi de barraques on malviuen amb el pare alcohòlic.

Dos-cavalls. Gemma Lienas. Editorial Empúries.
(Col·lecció L'Odissea. Narrativa per a joves).

Primera col·lecció de novel·la policíaca per a nois i noies amants de les emocions fortes, de la intriga i l'acció.

A la gola del Llop: en poca-traça en acció.

Boileau-Narcejac. Editorial Pirene. (Col·lecció La Maleïda).

L'Assassí guanya el Goncourt.

Pierre Gamarra. Editorial Pirene. (Col·lecció La Maleïda).

Tom Sharpe és l'escriptor més divertit en llengua anglesa. De les seves obres cal remarcar les que cito a continuació, llibres d'un humor incontenible que us faran passar la vergonya, tant a vosaltres com als vostres fills, de no poder parar de riure si els llegiu en públic.

Wilt; Wilt, els alternatius i els terroristes;

Wilt, més que mai. Tom Sharpe. Editorial Columna.

Aquesta guia de lectura és una petita mostra davant de tots els llibres adequats als vostres fills que podeu trobar a les llibreries. Per tant, no queden exclosos molts altres que aquí no s'anomenen per manca d'espai.

Esperant que aquesta guia sigui d'utilitat en la vostra elecció, us desitjo unes

Bones Festes Nadalenques

LÍDIA SOLÉS i POCH
Bibliotecària

tampoc, ja que quasi tothom en tenia. De porc, al començament, en matàvem només un a la setmana, més tard tres ó quatre.

L'Esc.— Qui matava el bestiar?

D. LL.— L'agusti mateix. Ens aixecàvem tots dos a les quatre del matí, ell agafava el carret i l'haca i cap a l'escorxador: en acabar ho portava tot a casa. Aleshores, jo havia de netejar els budells. Quan tenia triada la mocada ho anava a netejar a mar. Hi anava a peu, és clar, amb un gibrell sota el braç. I és que a l'Escala donaven aigua poca estona. Fins i tot la roba l'anava a rentar al safareig que hi havia cap a l'escorxador.

Netejàvem els budells dels porcs i dels xais. Al començament, com que jo era tant jove, no en sabia i venia una minyona de Cal Vaqué, en plegar de la feina, a ensenyar-me'n.

L'Esc.— Quin tipus de carn es venia?

D. LL.— Xai i porc bàsicament. Com ja us he dit vam començar matant un xai a la setmana, però teníem treballs a vendre les costelles, solament es venia el més barat. Sort de Ca la Nieves que aviat van venir a comprar i es quedaven les parts més bones. Més tard també vam vendre vedella, però no la matàvem nosaltres; a Cal Vaqué, que eren una carnisseria ja arrelada, ens en feien mitja i nosaltres la podíem vendre a la botiga. Del porc es venia tot. La cansalada marxava molt de pressa i el fetge també. Salàvem els pernills, feiem butifarres i greix que veníem per cuinar. La gent feia molta escudella, jo mateixa en feia cada dia. Ara bé, durant la guerra no feiem ni escudella ni res.

L'Esc.— Us recordeu dels preus de la carn?

D. LL.— Quan em vaig posar al taulell, el millor de la carn anava a vuit rals el kilo. Si n'agafaven una carnissera (1 quilo i mitja lliura), ho feiem més barat.

Teníem balances de pesos. 5 quilos, 2 quilos, quilo, 1/2 quilo, 3 unces, una lliura, mitja lliura, mitja carnissera (600 gr.) una carnissera (1.200 gr.)

Les costelles es venien de dues en dues: en compraven només si algú estava malalt.

L'Esc.— I per la Festa Major?

D. LL.— Matàvem una vedella, i la gent feia festa major amb un bon ranxo de pota-i-tripa o mig cap de vedella... Recordo que l'avi Bordes ens encarregava un cap de vedella i em deia: «Quina festa major que farem noia!».

El cap es partia per la meitat, en feiem tres o quatre trossos, després el bullien, el descarnaven i el guisaven com volien. Ara no se'n troba en lloc. Les coses anaven així, ara quan ho rumio em sembla que ha estat un somni, és possible?.

L'Esc.— Com s'ho feia amb els nens?

D. LL.— La Maria Teresa encara va ser ben cuidada, perquè hi havia la meua germana. Però al cap de dos mesos va venir la Roser, en plena guerra, i a l'any 40 va néixer en Pere. Molts treballs! molts dies a les dues de la nit encara rentava. De vegades rentava roba al vespre perquè no tenia res per posar-los. I ara tenen rentadora, secadora... moltes comoditats.

Mireu, la Maria Teresa em va ajudar molt, tenia vuit anys que s'enfilava en una cadira per poder rentar els plats. Les nenes se'n van fer un tip de treballar, tant a la casa com a la botiga.

L'Esc.— Així, que hi havia molta feina aleshores.

D. LL.— De feina, molta. Matàvem poc, es venia poc, guanyàvem molt poc, però treballàvem molt, molt i molt. Tant l'Agustí com jo, ens vam fer un bon tip.

L'Esc.— Com us distrèiu, si és que encara us quedava temps?

D. LL.— Sabeu com?, tenia molts bons veïns. A l'estiu feïem una parada a la vorera i venia el jovent dels voltants a fer la xerradeta. També hi havia el cinema de Pekin, però jo no hi anava pas.

L'Esc.— I l'Agustí, anava al cafè?

D. LL.— Ai, sí filles. Cada dia, a Can Maurici, allà a la platja, a Can Panxo, a Can Trenta o a Ca l'Hereu, i els diumenges a sopar a Ca la Nieves: un parell de rogerets, vi, postre, i au!

L'Esc.— Quin horari feïeu a la botiga?

D. LL.— Com ja he dit abans, els dies que es matava ens aixecàvem a les quatre i els altres dies a les set, em feia una mica de llet i cafè i a començar a fer la parada de la carnisseria. Teníem obert tot el dia. No vam tancar mai fins que en Pere es va casar. Si venien a comprar a l'hora de dinar, contenta que m'aixecava!, fins i tot els diumenges, sortint del cine, venien a comprar i jo, tu diràs, si n'estava de contenta!

L'Esc.— Quan vau començar a vendre gallina i pollastre?

D. LL.— Jo vaig pensar, te fum! no pots vendre gallina? Si en necessitava n'havia d'anar a buscar un tallet a Ca la Pietat. I jo

si, que vaig demanar a la gent dels masos que me'n venguessin i així vaig començar. Després va passar el mateix amb els pollastres. Però, és clar, s'havien de matar, plumar, etc... I em venia la Pepita d'en Pion a ajudar. Va donar resultat. Més tard vaig començar de fer carn picada, i vendre conill, els primers eren de Can Pagès. La sang del pollastre i de la gallina també es venia.

L'Esc.— Com feïeu les salsitxes?

D. LL.— Teníem una màquina, com una gramola, per trinxar la carn, l'anaves posant i rodant, i al cap d'una bona estona ja tenies la carn trinxada, aleshores ho posàvem en un gibrell, de genolls a terra o amb una flassada, però quan ets jove res et fa mal, i tot ben pastat amb les mans, s'hi posava sal i pebre. La carn de porc, un cop amanida, es guardava molt. Si sobrava alguna cosa es salava i tranquils.

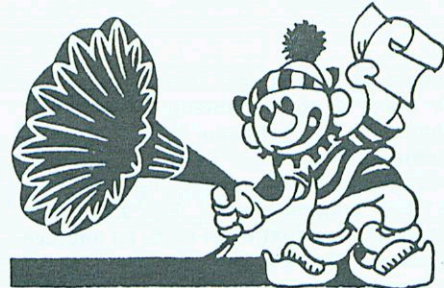
L'Esc.— Què se'n feia de les pells de xai?

D. LL.— Les esteníem per assecar i quan eren ben seques venia un pellaire de Banyoles i Figueres i ho comprava. El cuiro de vedell l'esteníem al pati i el salàvem, ja que no era tan sec i de no ser així no es conservava. Es salava i es ben embolcallava.

NOTICIARI LOCAL

RESUM DE NOTÍCIES SERVEIS INFORMATIUS DE RÀDIO L'ESCALA

2-11 L'ASSOCIACIÓ DE JUBILATS ORGANITZA UNA SORTIDA A LA COSTA VERMELLA

Dos autocars plens van sortir el dimarts 7 de novembre a visitar poblacions de la Costa Vermella. L'excursió és organitzada per l'associació de jubilats Jardí del Padró. La sortida era d'un dia de durada. Els cent vuit passatgers sortien de la nostra població a les set de la matinada, i la tornada va ser cap al vespre del mateix dia. Es va visitar la població de Tuïr, on s'hi troba la bóta més gran del món, amb una capacitat d'un milió de litres. De més a més es visità Cotlliure, Cervera i Llançà. En aquesta última vila és on es va fer la parada pel dinar. Aquesta és la penúltima sortida que l'associació de jubilats ha organitzat per aquest any.

7-11 ELS REGIDORS CONVERGENTS DIMITEIXEN DE LES SEVES ÀREES

En el Ple ordinari del més d'octubre, i en el punt de pregs i preguntes, els regidors convergents van fer pública la seva dimissió de les àrees de la seva responsabilitat. Salvador Simon i Francesc Puig tenien al seu càrrec l'àrea de Sanitat i Protecció Civil, i la de Sanejament, Escorxadors i els Cementiris, des del principi de funcionament de l'actual consistori. Segons els regidors, la raó de la seva dimissió és el bloqueig que l'equip de govern del partit socialista fa a les seves propostes. Els regidors de CiU continuaran a l'Ajuntament fent una oposició constructiva, segons paraules de Salvador Simon en un especial informatiu de Ràdio l'Escala.

8-11 ELS ESTATUTS DEL PATRONAT DE TURISME, A EXPOSICIÓ PÚBLICA

També en l'últim Ple del mes d'octubre va quedar aprovat el funcionament del Patronat de Turisme per mitjà d'uns estatuts que es troben a exposició pública fins a finals de novembre. La confecció dels estatuts ha estat responsabilitat del regidor de l'àrea de Turisme, Carmel Isern, que després de diverses propostes, en el transcurs de gairebé dos anys, va presentar els estatuts definitius en aquest ple ordinari. El Patronat de Turisme municipal tindrà l'objectiu bàsic de fer que l'oferta turística de la nostra població tingui la continuïtat garantida. Els estatuts que regiran el patronat contemplen les finalitats, les funcions, els òrgans, i la diferent responsabilitat de cada un dels qui compondran aquest primer patronat de turisme a la nostra vila. Després de l'exposició pública i l'aprovació definitiva dels estatuts, el proper mes de gener podria començar a funcionar el patronat.

20-11 "PICAPEDRA" ÉS EL NOM DEL CENTRE D'ESPLAI PER L'HIVERN

Des de principis de novembre ha començat a funcionar el centre d'esplai que porta el nom de "Picapedra". Aquest centre realitza activitats per a nens i nenes dels vuit als quinze anys, cada dissabte de les quatre a les set de la tarda. La direcció és de Carme Jurmet. El centre d'esplai sorgeix com a intent de l'àrea de Benestar Social, d'acostar les activitats a nivell infantil i juvenil, als diferents barris de la nostra població. La iniciativa ve donada per la necessitat urgent d'incitar els joves i la mainada a participar de les activitats que s'organitzen i de crear en ells mateixos la iniciativa d'organitzar. El fet de crear petits centres a cada barriada, és per portar les activitats més a prop dels nuclis on hi ha els participants potencials i no fer que siguin ells els qui es moguin per formar part d'alguna entitat. "Picapedra" es troba situat al barri de les Tarrojes, i serà en principi l'únic centre d'esplai per aquest any fins que no es puguin valorar els resultats.

21-11 DUES OBRES DE LA NOSTRA VILA S'INCLOUEN EN EL PLA D'OBRES I SERVEIS DE L'ANY 90

L'Ajuntament ha rebut la notificació que dues obres de la nostra vila s'han inclòs dintre del Pla d'Obres i Serveis per l'any vinent. Això representa una aportació econòmica de catorze milions de pessetes que se li han concedit a l'Ajuntament com a subvenció per l'execució del segon pis de la Casa Consistorial i per la pavimentació del camí de Cinclaus. Onze milions i mig aniran per la construcció del segon pis de l'Ajuntament, on s'hi ubicaran les oficines tècniques d'Urbanisme. Dos milions i mig és la quantitat destinada per la pavimentació del camí de Cinclaus. La sol·licitud d'inclusió en aquest pla d'obres, per part del Consistori, es va tramitar a principis d'estiu, i la resposta afirmativa va arribar a mitjans de novembre.

22-11 CONCEDIDES DUES SUBVENCIONS A L'ESCOLA DE FORMACIÓ PERMANENT

S'havien sol·licitat diverses subvencions a les institucions governamentals per cobrir les despeses de l'Escola de Formació Permanent. Aquesta escola va començar a funcionar amb més diversitat de matèries a partir del curs passat, però amb l'èxit d'assistència a les classes, es decidí per aquest curs incrementar considerablement l'oferta de matèries. Les ajudes concedides provenen de la Diputació de Girona, cent trenta-tres mil pessetes, i de la Generalitat de Catalunya, que ha concedit prop de quatre milions. L'Escala és el segon municipi de Catalunya en quantitat econòmica concedida per la Generalitat a les escoles de Formació Permanent.

24-11 RÀDIO L'ESCALA CELEBRA EL SEU CINQUÈ ANIVERSARI

L'emissora municipal complia el mes de maig d'aquest any cinc anys de la seva creació; es va decidir però, celebrar aquest aniversari el mes de novembre. La setmana del 20 al 26 es van organitzar un seguit d'actes dirigits a públics ben diversos. El concert de l'Orquestra de Cambra de l'Empordà a la parròquia de Sant Pere, va ser l'acte que va posar punt i final a les festes del cinquè aniversari. Festes que han mobilitzat més de mil persones en total, que han assistit als diferents actes.

PRESENTACIÓ DEL LLIBRE ESGARRINYS DE FILFERRADA DE JAUME SADERRA I RIERA

El passat dissabte dia onze de novembre, a les 11 del matí a la Biblioteca Víctor Català, Josep Maria Murià féu la presentació del llibre *Esgarrinys de Filferrada*, escrit per Jaume Saderra i Riera.

Després de la intervenció del senyor Murià, l'autor va comentar breument l'obra. Es tracta d'una novel·la autobiogràfica sobre la seva estada en un camp de concentració durant l'època de la postguerra. La novel·la deixa entreveure un cert to irònic, del qual l'autor creu que no hi seria si la novel·la s'hagués escrit immediatament després de l'experiència viscuda.

Acabat l'acte, Jaume Saderra va dedicar el llibre als assistents que li ho demanaren.

Jaume Saderra i Riera fa molts anys que viu a l'Escala, i ha estat durant molt temps col·laborador de la revista local *l'Escala*.

Lidia Solés i Poch
Bibliotecària

esport i lleure

FUTBOL

Resultats del mes de novembre

BENJAMINS

Dia 5	la Salle A – l'Escala	9-3
Dia 26	l'Escala – Turó Baix	5-3

ALEVINS

Dia 1	Salle Palamós – l'Escala	1-3
Dia 5	l'Escala – Pals	10-0
Dia 12	Torroella – l'Escala	3-0
Dia 26	l'Escala – Aro	10-0

INFANTILS

Dia 5	l'Escala – Penya Blanc-Blava	2-1
Dia 12	Besalú – l'Escala	0-2
Dia 26	Calella – l'Escala	1-12

JUVENILS

Dia 5	Torroella – l'Escala	1-1
Dia 12	l'Escala – At. Empordanès	9-1
Dia 26	l'Escala – Tossa	4-2

TERCERA REGIONAL

Dia 5	Guixols – l'Escala	2-1
Dia 12	l'Escala – Sauleda	1-0
Dia 19	La Creueta – l'Escala	1-3
Dia 26	l'Escala – Sant Antoni	0-2

PRIMERA REGIONAL

Dia 5	l'Escala – Ripoll	2-0
Dia 12	Sabat – l'Escala	2-3
Dia 19	l'Escala – Cassà	1-0
Dia 26	Coma Cros – l'Escala	2-3

COPA GENERALITAT (anada)

Dia 1	Aro – l'Escala	3-2
-------	----------------	-----

(El partit de tornada s'ha de jugar a Miramar el dia 6-12)

La classificació a final de mes és encapçalada per l'Aro amb 18 punts, seguint-lo Arbúcies i l'ESCALA amb 17, Salt i Anglès amb 16, Abadessenc amb 15...

El nostre primer equip es troba actualment a un sol punt del líder. Cal remarcar la recuperació experimentada, tenint en compte que els favorables resultats de les primeres jornades l'havien situat en els darrers llocs.

VOLEIBOL

JUVENIL FEMENÍ

Dia 5	l'Escala – AVAP	3-0 (15-9, 15-12, 15-4)
Dia 12	l'Escala – Tossa	3-0 (15-2, 15-6, 15-2)
Dia 26	Tossa – l'Escala	0-3 (8-15, 6-15, 9-15)

SÈNIOR FEMENÍ

Dia 5	l'Escala – AVAP	3-2 (15-12, 15-8, 10-15, 9-15, 16-14)
Dia 12	Sarrià – l'Escala	3-0 (15-1, 15-9, 15-3)
Dia 19	l'Escala – Pla d'en Boet	3-0 (15-7, 15-5, 16-14)
Dia 26	Sta. Coloma – l'Escala	3-1 (15-2, 15-11, 13-15, 15-3)

BÀSQUET

CADET FEMENÍ

Dia 5	Pompeu Fabra – l'Escala.	51-38
Dia 19	l'Escala – ADEPAF	33-58

Dia 26	Lloret – l'Escala	67-50
--------	-------------------	-------

JUVENIL MASCULÍ

Dia 5	Sant Hilari – l'Escala	110-31
Dia 12	l'Escala – Tossa	56-50
Dia 26	l'Escala – Maçanet	50-96

SÈNIOR MASCULÍ

Dia 5	l'Escala – Arbúcies	63-71
Dia 12	Hostalric – l'Escala	83-66
Dia 19	Verges – l'Escala	94-65
Dia 26	l'Escala – Sant Hilari	76-73

PRESENTACIÓ DE L'ORQUESTRA DE CAMBRA DE L'EMPORDÀ

Dins els actes de la celebració del cinquè aniversari de RÀDIO L'ESCALA, va tenir lloc, el diumenge dia 26 de novembre, la presentació a la nostra vila de l'orquestra de Cambra de l'Empordà, creada recentment i que actua sota la direcció de CARLES COLL. El concert es portava a terme a l'església parroquial i va començar a dos quarts de sis de la tarda. Hi foren interpretades composicions de Haendel, Mozart, Serra i Grieg, finalitzant l'actuació amb la peça, fora de programa, L'EMPORDÀ, de Morera, en atenció i en agraïment als insistents aplaudiments que la concurrència va dedicar als joves intèrprets...

SARDANES

El dia 12 de novembre tenia lloc a Sant Martí d'Empúries la celebració de la Festa Patronal, amb actes organitzats per la Secció Sardanista del CER: a les 11 del matí, missa solemne amb la coral CANIGÓ de Palafròls, agrupació que va oferir seguidament, en el mateix temple parroquial, un escollit concert; a les 4 de la tarda, audició de sardanes amb la cobla CIUTAT DE GIRONA, en el decurs de la qual es portava a terme la tradicional venda de castanyes torrades.

La ballada corresponent a aquest mes de desembre, és programada pel dia de Sant Esteve, a les 12 del migdia, a la Riba, amb el sorteig del monumental tortell i la participació musical de la cobla FOMENT DE LA SARDANA.

Com cada any, festius tarda i vigílies nit, a la Sala del Centre Cultural Municipal Xavier Vilanova, durant les festes nadalenes, hi haurà les acostumades i concorregudes sessions de QUINA.

Aquest mes de novembre ha complert cinc anys, concretament quan es presentava el número 245, el programa sardanista BONA FESTA, que s'ofereix els dissabtes de 6 a 7 de la tarda, en directe, per Ràdio l'Escala i actualment en diferit els dilluns d'11 a 12 del matí.

En la reunió de l'Agrupació de Trobades Infantils de les Comarques Gironines, celebrada a Orriols el dissabte dia 4 de novembre, entre altres acords, es va decidir el calendari de Trobades pel proper any 1990. Han de participar-hi vint-i-nou poblacions i la durada és de quatre mesos. Aquest és el detall: **mes de març:** dia 4 Palamós, dia 11 Llançà, dia 18 Verges i dia 25 Orriols (trobada general). **Mes d'abril:** dia 1 Girona i Calonge, dia 8 Malgrat i Sant Jordi Desvalls, dia 15 Cassà de la Selva, dia 16 la Celler, dia 22 Amer i Ventalló i dia 29 Llagostera i Medinyà. **Mes de maig:** dia 1 Salt, dia 6 Flaçà (trobada general), dia 13 L'ESCALA i Castell-Platja d'Aro, dia 20 Corçà i Osor i dia 27 Torroella de Montgrí i Santa Maria de Palautordera. **Mes de juny:** dia 3 Tossa i Bonmatí, dia 10 Bescanó i Olot, dia 17 la Bisbal i Santa Coloma de Farners i dia 24 Sant Pere Pescador.

Pel que fa als aplecs de les comarques gironines, no disposem de la relació, però podem avançar-vos que el nostre, el XV APLEC DE LA SARDANA DE L'ESCALA, el tindrem el diumenge dia 29 d'abril.

TENNIS TAULA

El CER aconsegueix grans resultats a 1ª Nacional

CER L'Escala 5 Vic 2 (Junyent 2 Alcaraz 2 D. González 1)

Partit igualadíssim i el CER va estar de sort en alguns punts que haurien pogut caure del costat visitant. Dos punts de Ramon Junyent, dos punts de Jaume Alcaraz, més encertat que el dia de l'Hospitalet, i gran actuació de David González amb un meritori i decisiu punt sobre Esteve Torres, jugador veterà que havia superat Junyent poc abans.

Amistad Tenerife 3 CER L'Escala 5 (Junyent 2 González 2 Alcaraz 1)

Bona victòria a Tenerife, amb bona actuació global de l'equip escalenc. Els tres punts locals foren aconseguits pel base Martín, per bé que un 5-2 hauria estat també un resultat just, donat que Junyent dominava Martín per 19-14 en el tercer joc abans de cedir-lo finalment per 21-19.

CER L'Escala 5 Orfeó Gracienc 1 (Junyent 2 Alcaraz 2 González 1)

Amb més facilitats de les previstes, el CER es desfeia del representant barceloní més feble del grup. L'únic punt visitant el va aconseguir Dani Palau sobre el nostre juvenil David González, per bé que en el segon joc aquest va desapropiar un 20-19 que hauria portat al desempat.

Provincial Primeres. El CER segueix dominant.

CN Figueres 3 CER L'Escala 5 (Alcaraz 2 D. González 2 Riembau 1)

CER L'Escala 5 Jovent Saltenc 1 (Alcaraz 2 González 2 Riembau 1)

Lloret 0 CER L'Escala 5 (Sabrià 2 Riembau 2 González 1)

CER L'Escala 5 La Bisbal 0 (Sabrià 2 Riembau 2 D. González 1)

Quan només queden quatre jornades per acabar aquesta competició el CER és líder destacat del provincial gironí de primeres, seguit del TT Olot i del CN Figueres.

Provincial Terceres. Ha començat la 2ª Fase.

Les Planes B 4 CER L'Escala 5 (Vargas 3 Coll 1 Sergi González 1)

CER L'Escala 3 Olímpic Farners A 5 (Vargas 3 Sergi González 0 Sònia González 0)

La Bisbal 5 CER L'Escala 3 (Vargas 2 Coll 1 Sergi González 0)

CER 5 Palafrugell C 3 (Vargas 3 Coll 1 Sergi González 1)

Provincial Juvenil. El CER guanya a La Bisbal.

La Bisbal 2 CER L'Escala 5 (Riembau 3 D. González 2 Vargas 0)

Provincial Infantil. El CER, classificat en segon lloc.

Palafrugell A 1 CER L'Escala 4 (Coll 2 Sergi González 1)

Vargas-Sònia González 1)

CER L'Escala 4 Jovent Saltenc A 1 (Vargas 1 Coll 1 Sergi 1 Vargas-Sònia 1)

CER L'Escala 5 Jovent Saltenc B 0 (Coll 2 Vargas 1 Sergi 1)

Vargas-Sònia González 1)

Les Planes 2 CER L'Escala 3 (Vargas 2 Coll 1 Sergi González 0)

Vargas-Sònia González 0)

CER L'Escala 3 Palafrugell B 2 (S. González 2 Sònia 0 Sergi-Sònia 1)

Cassanenc 5 CER L'Escala 0 (Vargas 0 Coll 0 Vargas-Coll 0)

CER L'Escala 4 Palafrugell A 1 (Sergi Gonz. 2 Coll 1 Sergi-Coll 1)

Sònia 0)

El CER es troba en segon lloc, darrera del favorit, el Cassanenc.

FÈLIX GUANTER

L'AJUNTAMENT INFORMA

Novament L'ESCALENC porta a les seves pàgines informació directa des l'Ajuntament, per boca del batlle, sobre assumptes passats, presents o futurs que estem segurs seran de l'interès de tots els nostres lectors.

Com califica el resultat obtingut per la remodelació vial i els parquimetres?

Globalment, el resultat ha estat positiu com queda reflexat en l'anàlisi objectiu des del punt de vista de l'Ajuntament i de la Policia Municipal que són els que han viscut més els canvis introduïts aquest estiu passat i també pel resultat de l'enquesta que es va fer en els barris i carrers afectats. L'índex d'acceptació per part dels ciutadans és molt important. Concretament pel que fa a les direccions úniques, el 75% de les persones enquestades, manifesta que ha sigut una millora respecte anys anteriors.

Pel que fa als parquimetres és del 60% i en quan a les zones peatonals, hi ha un 55% de persones que creuen que és una mesura positiva. La gent que no sap, no contesta o diu que és igual que els altres anys és un 20%.

D'això s'en dedueix que només un 24% considera que no és positiva la implantació de la zona peatonal en la part més comercial de la població. Veient aquestes estadístiques, jo crec que són positives les mesures preses aquest estiu, tenint en compte que després de veure i analitzar els resultats, es poden fer unes petites modificacions en alguna zona molt concreta, de cares a l'any vinent. En aquest sentit, en l'últim Ple és va quedar que es celebraran unes reunions entre les diverses forces polítiques per analitzar com ha anat, i, si cal introduir-hi les petites o grans modificacions. En tot cas seran modificacions puntuals i globalment, no afecten a la majoria dels canvis o de la remodelació que es va fer amb força profunditat.

S'ha de tenir en compte que qualsevol remodelació d'aquestes característiques, els primers dies presenten algun problema d'habitació, és a dir, problemes d'adaptació a les noves situacions. Aquests petits problemes d'adaptació es resolen de

mica en mica, i el resultat ha estat positiu.

Pel que fa als parquimetres, n'hi ha hagut de tots: els que han funcionat molt bé i d'altres que no tant. Aquest últim serà qüestió de replantejar-se si es tornen a col·locar l'any que bé o no.

Globalment s'ha de dir que en la zona de parquimetres durant els dos mesos i mig d'estiu hi van passar 60.500 vehicles que és una rotació bastant important (s'ha de tenir en compte que només hi ha 300 places i escaig). Per tant els objectius dels parquimetres com són la rotació dels vehicles i que a les zones més comercials els cotxes no s'estacionessin moltes hores, o dies, o setmanes senceres, s'han complert.

Sanitat, netedat i seguretat a les platges?

Cal dir que L'Escala té un problema respecte a altres poblacions i és que a altres pobles de la Costa Brava tenen una platja de molts kms, però només una. Així té avantatges i inconvenients a l'hora de parlar de netedat o seguretat; és fàcil de mantenir un control en aquestes platges. En el cas de l'Escala això, en principi, representa una dificultat, tot i que estèticament són molt més maques les petites cales que hi ha en el nostre poble, que no pas, les grans platges rectilínies. Unes de les platges que presenten aquesta dificultat són les d'Empúries. En elles, la neteja s'ha de fer manualment perquè la màquina no hi pot entrar. En les altres (Montgó, Riells, les Barques) la màquina pot treballar en bones condicions, i per tant, la neteja és diferent.

Globalment, penso que les platges han estat netes (no parlo del mar, ja que des de que va entrar en funcionament l'emissari submari i la planta de pre-tractament s'ha fet un canvi radical). Pensem, per exemple en la platja del Port d'en Perris. Actualment és una de les platges més netes. Es pot dir el

mateix de La Creu o dels Riells. Abans, segons com bufaven les corrents aquestes platges quedaven brutes i ara està resolt.

Pel que fa a la netedat de la sorra, crec que ha funcionat acceptablement, matitzant el problema de les platges d'Empúries i les seves pinedes degut a la gran aflluència de persones i a que no és una zona urbana és difícil de netejar-la. Aquest estiu s'han col·locat algunes dutxes més. Poc a poc arribarem a col·locar dutxes similars a les de la platja de L'Escala, que ens han donat molt bons resultats.

Hem de pensar que vivim del turisme i per tant la imatge de les nostres platges és una cosa a tenir en compte i que el turista ha valorat positivament.

Voldria dir també, que en una ocasió es varen sentir unes queixes les quals deien que una platja d'Empúries no era neta. Ho vam comprovar i ens vam adornar que com els estrangers no saben ni on acaba ni on comença el nostre terme municipal, era una platja fora del nostre terme.

Voreres amb voladissos, que són d'alguna manera incompatibles amb els arbres (per exemple l'Avinguda de Montgó)?

Es un fet cert. La normativa urbanística accepta que a l'Avinguda de Girona (en una part) es poden «volar» els edificis i que es pot fer a les plantes pis (1^{era}, 2^a, 3^a) i això fa que el voladís toqui els arbres en alguns casos. La vorera no pot ser més ampla ja que els metres no són suficients per això; de vegades l'arbre toca la casa. S'ha de mirar de trobar alguna sol·lució que, per un costat no privi del dret de «volar» l'edifici i per altre que permeti el manteniment de l'arbrat que hi ha en aquest moment, o un altre tipus de solució verda que permeti conjugar les dues solucions.

Si en algun cas concret fos aconsellable revisar la normativa ens semblaria acceptable poder-ho fer però no crec que sigui el cas de l'Avinguda de Girona.

Cementiri Vell?

Cal dir que per Tots Sants, les persones que varen visitar el cementiri pogueren comprovar que el cementiri està quedant molt bé, encara que no s'han acabat els treballs. Manca la part més vistosa: l'ajardinament. Però el Cementiri Vell està quedant tal com estava previst en el primitiu projecte. Les obres es van realitzant en la mesura en què disposem de pressupost per fer-les o de la subvenció de la Diputació o del Departament de Cultura de la Generalitat per tirar-les endavant: Aquest any que ve, farem una nova fase d'aquest projecte (acabar l'ajardinament i l'exterior del Cementiri).

Vull recalcar que les obres fins ara realitzades en el cementiri segueixen escrupolosament el projecte primitiu, i per tant, jo refuso totalment l'acusació de violació de tombes i estic disposat a obrir les pressumptes tombes de les que s'han extret restes per comprovar que aquests restes de les persones sepultades allà, continuen existint.

Altra cosa és el fet d'estar d'acord o no amb fer les obres al Cementiri. S'ha de dir que com que és un monument declarat històric-artístic, ha calgut que el projecte de les obres passi per la Comissió del Patrimoni Artístic de la Generalitat de Catalunya i això fa pensar, en principi, que el projecte està ben fet. Cosa a part és l'opinió personal de cadascú, sobre l'estètica de les obres portades a terme.

Voldria afegir que és un cementiri que està desafectat, és a dir, que ja fa anys que no s'hi enterra ningú (està clausurat) i per tant, no hi ha propietats privades. Mentra va tenir l'ús de cementiri, hi havia uns contractes d'ús dels nínxols per un període determinat (uns 50 anys) fins que passés aquest període de temps o quedés el cementiri desamortitzat (quedés clausurat). Actualment el Cementiri Vell no és un cementiri, sinó que és un monument històric i, per tant, el sòl és propietat municipal, del poble, i el que s'hi ha construït al damunt també és propietat municipal, malgrat que hi ha un dret d'ús dels propietaris dels nínxols. Això no significa, de cap manera, que hi hagi propietats privades.

PROJECTES DE L'AJUNTAMENT PER A UN FUTUR IMMEDIAT

PROJECTES QUE JA COMENCEN A ÉSSER UNA REALITAT: S'ESTÀ FENT...

2ª FASE DE L'ESCOLA DE F.P.

Això vol dir que el curs vinent es podran eliminar totes les aules habilitades del col·legi i, per tant, disposarem de les aules adequades per a que la mainada pugui gaudir de l'ensenyament amb aules apropiades, esperant la reforma de l'ensenyament mitjà que consisteix en la implantació d'un tronc comú que seria el que es faria a les dues aules (obres) de l'escola actual de F.P.

L'OBRA D'URBANITZACIÓ DE L'AVINGUDA DE MONTGÓ.

És una obra que es va adjudicar després de l'estiu i que, com estava previst, les obres han començat, tot i que és una obra complicada, ja que s'han de posar d'acord amb molts altres organismes com CTNE, ENHER, etc. S'ha d'intentar que l'estiu que vé estigui acabada, o bé, en una fase que estigui practicable.

SANEJAMENT DE MONTGÓ.

El projecte es va fer l'any 1983. Però van sorgir moltes dificultats i que finalment s'han pogut solventar. Així que amb al·legria doncs hem vist com les obres han estat adjudicades per la Direcció d'Obres Hidràuliques de la Generalitat. Ara estan a ple rendiment i esperem que per l'estiu proper estiguin ja acabades.

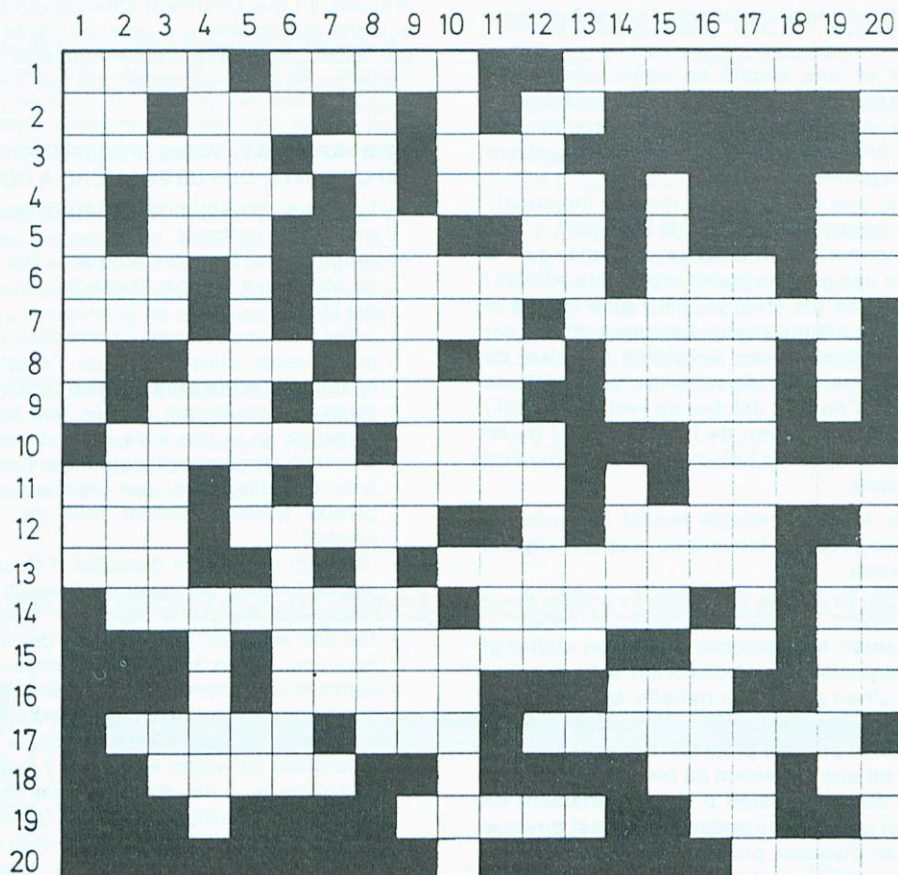
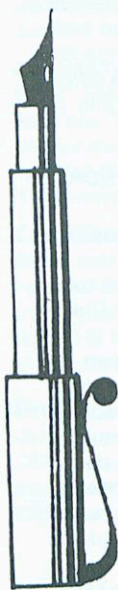
HEM APROVAT VARIS PROJECTES AL MEU ENTENDRE, IMPORTANTS, QUE US ENUMERO A CONTINUACIÓ...

- Les bases per adjudicar les obres de la Llar dels Jubilats. (És una obra prioritària).
- Ampliació de la instal·lació de la T.V. per cable a tota la zona de Muntanya Blanca, Poble Sec, Muntanya Rodona i Closa del Llop.
- Instal·lació d'una antena parabòlica que permetrà, a part de poder veure altres canals de TV estrangers, també podrem agafar les TV privades quan comencin a funcionar. En aquest sentit voldria dir que això és una inversió important que va començar ja fa uns anys i que de mica en mica s'ha d'anar ampliant. Demanaria a tothom que hi tingui interès en connectar amb el cable, passi per l'Ajuntament per fer-nos-ho saber perquè podrem estudiar més bé l'amortització d'aquesta inversió.
- Ja tenim el projecte d'asfaltat d'alguns carrers: Lleida-Xaloc, Tossa, Portbou i el carrer del Puig. Si tot va bé s'urbanitzaran l'estiu vinent.
- Cal tirar endavant també, abans de l'estiu, la construcció d'un nou pou. Ja en tenim els terrenys. Tenim un estudi i ens semblen uns terrenys adequats: ens donen 360 m³/hora. Aquest és un cabal important d'aigua. Serà el pou més gros de tots els que tenim. És un projecte que costa 50 milions de pessetes, dels quals vint-i-cinc els aporta l'Ajuntament i la resta són a càrrec de la Junta d'Aigües, que forma part de la Direcció d'Obres Hidràuliques de la Generalitat. El que aporta l'Ajuntament de l'Escala és una obra que s'ha de començar a finals de gener, principis de febrer. L'altra meitat l'ha d'adjudicar la Junta d'Aigües.
- Tenim subvenció per acabar el 2n pis de l'Ajuntament. Aquest té una aportació econòmica a càrrec del Pla d'Obres i Serveis de Catalunya. És una obra important perquè podrem centralitzar tots els serveis municipals en el mateix edifici. (Actualment, l'Oficina Tècnica d'Urbanisme està ubicada en els locals provisionals del carrer del Port. En aquest lloc falta espai i cal, amb urgència, traslladar aquests serveis; També, en el mateix cas es troba el Jutjat de Pau).
- Tenim concedida una subvenció del Pla d'Obres i Serveis per a asfaltar el camí d'accés a Cinc-Claus. Però encara no sabem si podrem començar l'any vinent. Tot depen de quan ens arribi aquesta.
- Parlant del Jutjat de Pau voldria dir que, a partir del dia 2 de gener canviarà el seu horari. Serà horari de matins, de dimarts a dissabte.
- L'últim ple va aprovar la proposta de conveni amb el Ministeri de Defensa per la cessió en ús dels terrenys de Punta Montgó en favor de l'Ajuntament de l'Escala. Això, crec, que és una notícia important, ja que, d'aquesta manera, el poble de l'Escala recupera un espai molt important i bonic des del punt de vista paisatgístic respecte al Golf de Roses i una nova perspectiva del nucli de l'Escala. A partir de la signatura d'aquest conveni caldrà fer un projecte per part dels Serveis Tècnics Municipals i fer les obres d'adequació i reconversió d'aquest espai. Es vol fer un lloc d'esbarjo, d'estada, per a contemplar el paisatge.
- Pel que fa a Empúries, voldria informar que estem a punt de signar un conveni amb la Diputació de Girona similar al conveni que signà la Diputació amb l'Ajuntament de Banyoles per a la subvenció de les obres que s'han de realitzar en aquest indret abans del 1992. (arribada de la Flama Olímpica).
- El projecte marítim de reconversió dels espigons de la platja de St. Martí està acabat. És al MOPU (a Madrid). El projecte de construcció i remodelació de la carretera i el passeig marítim que hi ha després de la platja, s'està realitzant i s'acabarà a finals d'any. Això vol dir, que passat festes el presentarem al MOPU ja que la 1ª obra, aquest organisme la financia al 100% i la 2^a, la participació del MOPU és del 70% i la de l'Ajuntament seria del 30%

Transcripció: M.M.

hissant la ploma

CONEIXES EL TEU POBLE?

HORIZONTALS

- Al revés, cognom d'un prestigiós director del col·legi públic Empúries. Al revés, en la pesca tradicional, art d'arrossejament que es practica des d'una barca, en aigües poc allunyades i poc profundes. Geganta de l'Escala.
- Al revés, dues últimes lletres d'un poble que dista uns cinc quilòmetres de l'Escala. Al revés, síl·laba central del nom d'un municipi fronterer amb l'Escala. Vocal. Consonant. Inicials del sindicat del qual formen part els pagesos escalencs. Consonant.
- Cognom d'un regidor, que malgrat ser cap a l'oposició, hi ha treballs a sentir-lo en els Plens. Al revés, síl·laba central del nom del banc més famós de l'Escala. Vocals del nom que designa la comarca a la qual pertany l'Escala, en l'ordre invers a la seva aparició. Consonant.
- Vocal. Al revés, "A l'Escala s'hi...". Vocal. Nom amb què es coneix un compositor de sardanes escalenc. Vocal. Primera síl·laba de l'obra més famosa de Víctor Català.
- Consonant. Al revés, tres primeres lletres de la paraula que serveix per definir l'element que permet d'evacuar l'aigua recollida al teulat de l'Església parroquial i llençar-la al buit. Inicials d'un dels barris escalencs més segurs en cas d'inundació. Al revés, última síl·laba del carrer del CER. Consonant. Matrícula d'un vehicle holandès.
- Giny de pesca que es fa servir per agafar peix des de la platja. Consonant. Principal activitat econòmica del poble. Segona, tercera i quarta lletres del poble del comtat d'Empúries que antigament tingué catedral. Al revés, dues vocals consecutives.
- Al revés, tres últimes lletres del nom d'Empúries en grec. Vocal. Conegut local de la nit escalenca. Al revés, nom de la revista satírica que aparegué a l'Escala a finals del anys setanta.
- Vocal. Sigles d'una agrupació de municipis a la qual pertany l'Escala. Al revés, les dues consonants del nom d'un carrer que va de l'avinguda de Girona al passeig Marítim. Orientació geogràfica de l'Escala respecte a Figueres. Antic enclavament militar dels voltants del poble. Consonant.
- Consonant. Consonant i dues vocals. Rec que separa l'Escala de Sant Pere Pescador. Al revés, lloc on hi hagué la primera central que subministrà corrent elèctric al poble. Vocal.
- Nom d'una zona escalenca que ultrapassa els noranta-cinc metres sobre el nivell del mar. R. Consonant i vocal.
- Al revés, inicials del museu on es troba l'Esculapi. Vocal. Nom del regidor amb més faltes d'assistència als Plens municipals. Consonant. Espècie piscícola més famosa de l'Escala exceptuant-ne l'última lletra.
- Punta de l'... Revista que publica setmanalment el polisportiu. Vocal. Al revés, cantautor escalenc. Vocal.
- Tres consonants no consecutives. Consonant. Vocal amb la que comença el nom d'un grup d'havaneres local. Nom vertader de Víctor Català. Primera síl·laba del nom d'un poble que dista quatre quilòmetres de l'Escala.
- Punta del noi... Ermita dels voltants de l'Escala. Consonant. Orientació de l'Escala respecte a Girona.
- Vocal. Nom de la professora d'anglès de l'Escola de Formació Permanent. Primera síl·laba d'un carrer que conflueix a la plaça Víctor Català. Normalment no se'n troba al poble.
- Vocal. Al revés, lloc mític per un cantautor que actuà a l'envelat l'última festa major. Nom d'un premi de poesia concedit per R. L'Escala en l'últim certamen literari, escrit al revés. Dues primeres lletres d'una platja del poble.
- Restaurant del carrer del General Poch. Consonants de la badia que banya les costes del poble, i vocal. Estàtua famosa trobada a les ruïnes d'Empúries.
- En singular, tipus de xarxa molt senzilla que es feia servir per pescar espècies diverses. Consonant. Imprescindible per conservar l'anxova. Matrícula de la majoria de vehicles del poble.
- Consonant. Gegant del poble. Nombre de regidors del consistori en xifres romanes. Consonant.
- Consonant. Nom d'un militar romà que arribà a Empúries el 195 a.C.

ENRIQUIM I POLIM LA NOSTRA PARLA

Girar cua
...i altres galindaines
Més content que un gos
amb un os
Muts i a la gàbia
Per si de cas
Parlar sense embuts
Perdre el senderi
Posar (algú) com un drap brut
Ser el sùmmum

Dar media vuelta
...y otras hierbas
Más contento que un niño con
zapatos nuevos
Punto en boca
Por si las moscas
Hablar sin rodeos
Perder la chaveta
Poner (a alguien) verde
Ser el colmo

Conill amb prunes

En una cassola de terrissa es posa oli i llard a parts iguals i quan és calent es sofregeix, el conill tallat a trossos. Quan es comença a daurar s'hi posa una cabeça d'all picada i una mica de farina. Se li dóna unes voltes i es mulla amb mitja ampolla de vi blanc i aigua, fins a cobrir-ho tot i es deixa que vagi coent a foc baix.

Les prunes una vegada remullades, se'ls dóna un bull i s'afegeixen al platillo. Finalment es fa un caramel amb dues cullerades grosses de sucre i s'afegeix la salsa. Es rectifica de sal i es serveix ben calent.

Ingredients: 2 conills, 1 cabeça d'all, 1/2 ampolla de vi blanc, farina, 1/2 quilo de prunes, 2 cullerades de sucre.

PENSAMENTS I REFLEXIONS D'ESTAR PER CASA

La tossuderia és cosina germana de la supèrbia.

...

La peresa ha arruïnat moltes intel·ligències.

...

El llegir és el camí més directe per obtenir la cultura

...

Un bona amiatat no es paga amb diners.

...

La cultura és el millor llegat que els pares poden deixar a llurs fills.

G.

III MOSTRA DE PESSEBRES TRADICIONALS I ARTÍSTICS:

L'Ajuntament de la vila i la nostra Parròquia amb la col·laboració de la revista local L'Escalenc, organitzen la tercera Mostra de Pessebres per aquests dies de Nadal.

Hi pot participar tothom qui vulgui, a nivell individual o de grup. Els pessebres es faran a les capelles laterals de l'església parroquial a partir del dia 18 de desembre a la tarda.

Cada participant o grup tindrà a la seva disposició una taula de fusta i un lot de figures, sempre que no vulgui utilitzar les seves.

Per més informació i per inscriure's adreceu-vos a la casa parroquial de l'Escala.

La inauguració tindrà lloc el dia 21 de desembre a les 5 h de la tarda.

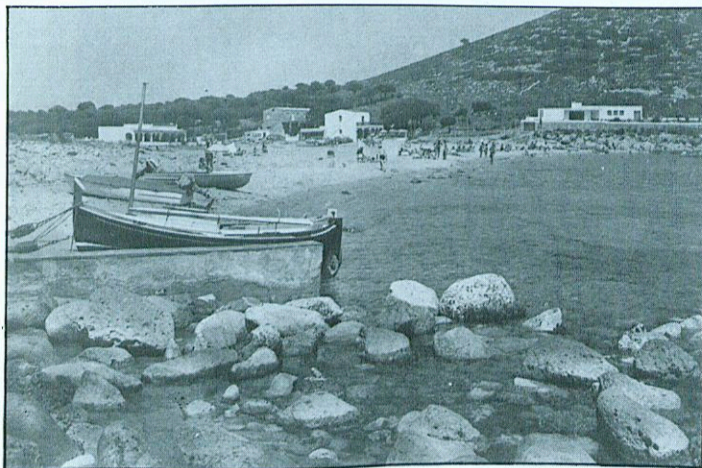
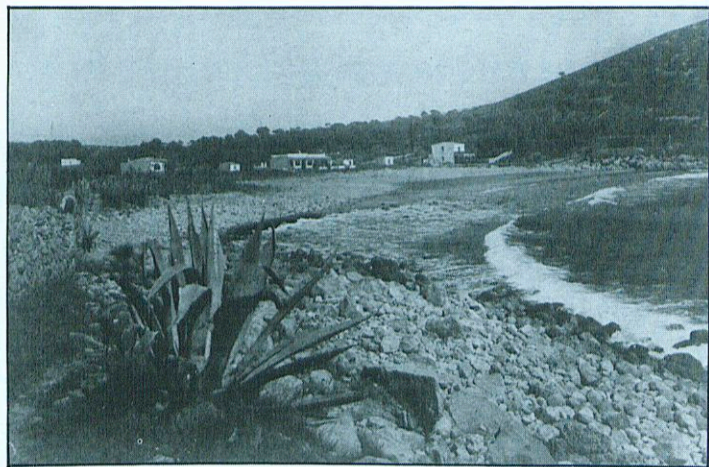
(POPULAR)

Cançó del Tió

Caga tió,
 tió de Nadal;
 posarem el porc en sal,
 la gallina a la pastera
 i el pollí a dalt del pi.
 Toca, toca, Valentí.
 Passen bous i vaques,
 gallines amb sabates
 i galls amb sabatons.
 Correu, correu, minyons,
 que la teta fa torrons,
 el vicari els ha tastats,
 diu que són un poc salats.
 Ai, el brut;
 ai, el porc;
 ai, el cara, cara, cara;
 ai, el brut;
 ai, el porc;
 ai, el cara de pebrot.

Abans i Ara

RECULL DE FOTOGRAFIES ANTIGUES DE L'ESCALA COL·LECCIONABLES

FOTOGRAFIA N°94

